Hvězda
českých paní a dívek

ČÍSLO 42. (837)
Praha, dne 17. října 1941

1.20

Nejen na strništích fouká na podzim, ale také ve městech a ulicích a dívky mají plné ruce práce, aby jim vítr neodnesl klobouček... (Foto Příbramský.)

Zahájení válečného Díla zimní pomoci 1941/42.

V berlinském Sportovním paláci promluvil 3. října Vůdce k německému lidu a zahájil válečné Dílo zimní pomoci 1941/42. Pohled do hally Sportovního paláce za Vůdcovy řeči.

Melantrich, Praha — Foto Weltbild-ČTK

4. října se dožil vrchní velitel pozemního vojska generál polní maršál Walter von Brauchitsch 60 let. Na obr. v rozhovoru s prostým vojínem.

Melantrich, Praha — Foto Associated Press Bild, Berlin

665.000 sovětských zajatců bylo spočítáno po skončení největší zničující bitvy všech dob v kijevské pánvi. Na obr. nepřehledné kolony zajatců putují k Dněpru.

Melantrich, Praha — Foto Associated Press Bild, Berlin

Škůdci zásobování zmizejí

Proti všem škůdcům zásobování rozhodly se příslušné německé úřady v Protektorátu Čechy a Morava vystoupiti co nejdůrazněji. Ukázalo se totiž, že je mnoho jednotlivců, jejichž bezmezná ziskuchtivost by byla s to ohrožovati hospodářský život a výživu nejširších vrstev obyvatelstva. Několik takových škůdců bylo popraveno na základě nařízení o výjimečném stavu. Mezi těmi, kdož svou vinu odpykali smrtí, byl také pražský velkoobchodník Smrkovský, jehož případ názorně ukazuje, do jakých rozměrů ohrožování zásobování a hospodářského života někdy šlo. Smrkovský v poslední době nashromáždil takovou spoustu potravin, spadající pod přídělové hospodaření, že podlehly zkáze. Bylo to množství potravin, které by bylo vystačilo uživiti všechno obyvatelstvo města Prahy po dobu několika týdnů! Na obchodech s tímto zbožím odejmutým řádnému hospodaření, vydělal Smrkovský nekřesťanské peníze: celých čtrnáct milionů korun. A když stál před soudem, domníval se, že si zachrání život, nabídne-li soudu pět milionů K. Takto si představoval typický keťas a špinavý obchodník, že zachrání svou kůži, již si sám ocenil na pět milionů K. Že vydělal tyto peníze za strašnou cenu, za cenu ohrožení zásobování všech pražských vrstev, bylo mu jedno. Životy druhých lidí, matek, dětí a jiných spoluobčanů mu byly úplně lhostejné. Na těch mu záleželo jen potud, pokud od něho kupovali zboží a přispívali k jeho čtrnácti špinavým milionům.

Obdobných případů, které se rovněž skončily rozsudky smrti, vyskytlo se před stannými soudy několik a třebas už nedosahovaly podloudné obchody rozměrů Smrkovského provinění, byly to přes to rovněž strašné ukázky lidské chamtivosti a chorobné ziskuchtivosti. Kdyby se sečtlo zboží, odejmuté řádnému obhospodařování, šlo by o obrovská množství všeho druhu masa, tuků, potravin. Ty všechny mělo dostat obyvatelstvo za řádnou cenu a v řádném obchodě, nikoli pod rukou za neslýchané přemrštěné ceny. Na všech případech, o nichž referoval denní tisk podrobně, se ukázalo, že opatření zastupujícího říšského protektora generála Heydricha jsou na místě a že byla nutna v zájmu všeho českého obyvatelstva, které se dostávalo do rukou keťasů víc a víc.

Boj proti hospodářským záškodníkům a sabotérům se dotýká žen jako hospodyň především. Ony to jsou, které jim jsou nejvíce postiženy a ony to jsou, které mohou praktiky keťasských obchodníků zneškodniti. Stesků na zásobování ubude tou měrou, v jaké ženy samy budou dodržovati známé jim zásobovací předpisy a hlavně nebudou-li podporovat černý obchod. Proti keťasům a obchodníkům, kteří prodávají zboží pod pulty místo na nich a kteří v krámech šeptají, protože nahlas nelze tyto špinavé kšefty sjednávati, byl zřízen zvláštní hospodářský odbor u německé kriminální policie v Praze a Brně, jehož úkolem jest potírati tyto obchody a ničiti všechny kořistníky, ohrožující zásobování obyvatelstva, ať stojí na kterékoli straně krámského pultu: nepoctivého obchodníka jako nepoctivého kupce. Kdo se provinl proti řádnému chodu zásobování, projeví se zároveň jako nepřítel zájmů českého národa a nadto zájmu Říše. Podle toho se s ním bude jednat. Zastupující říšského protektora generál Heydrich dal prozkoumati zvláštním pověřencem pro hospodaření s dobytkem ony průmyslové oblasti Protektorátu, kde se projevilo nepravidelné zásobování obyvatelstva masem. Bude sjednána náprava, neboť vůbec je cílem všech akcí, prováděných v souvislosti se zásobováním, udělati v této oblasti pořádek a zabezpečit všemu lidu hladké zásobování za normální ceny. Je tedy jisto, že i v budoucnosti se bude dbát toho, aby nikde se nevyskytly žádné zásobovací závady. Vzaly si to na starost německé úřady a to je zárukou, že dodrží tento závazek. Je v zájmu všech žen, aby je v tom podporovaly, neboť nikdo netrpěl tolik dosavadními zločineckými praktikami keťasů a podloudných obchodníků jako ženy, a zejména jako matky a manželky ze sociálně nejslabších vrstev národa.

FRAM

Zpravodajství z Říše

Dostatek dorostu odborných dělníků za války

Berlin. (Ceps) Říšské obchodní a průmyslové komory podávají právě zprávu o prvních válečných zkouškách dorostu odborných dělníků, které se konaly koncem roku 1940. Výuční zkoušky, k nimž se dostavilo přes 150.000 učňů z průmyslu a obchodu, ukazují, že odborná výchova ani za války neustala a že je na stálém postupu. Učňové, kteří byli zkoušeni, byli již půl roku až rok z celé své výuční doby zaměstnáni v podnicích za válečných podmínek, což přirozeně znamená ztížení podmínek. Tím potěšitelnější proto je, že při zkouškách nebylo možno pozorovat pokles výkonů, které byly na obvyklé požadované výši. Z 85.000 průmyslových učňů při zkoušce obstálo 90%, t. j. jen o 1% méně než roku předchozího, z 69.000 obchodních učňů zkoušku s úspěchem složilo 84%, což je více než roku předchozího a než ve všech předcházejících letech mírových. Všude bylo přísně dbáno toho, aby z úrovně požadavků nebylo slevováno. Potěšitelné také jest, že proti roku 1939 se ke zkouškám přihlásilo asi 15.000 průmyslových učňů více.

Každého roku jsou zkušenosti, kterých je při těchto zkouškách nabyto, shrnuty a souborně zpracovány. Podniky, jejichž učňové mají špatný úspěch, nedostanou zpravidla od pracovních úřadů další učně, s jinými podniky jsou konány porady o zlepšení učňovských nařízení. Nyní bylo rozhodnuto, že postupně budou zavedeny jednotné požadavky pro tovaryšské zkoušky ve formě jednotných tovaryšských prací. Zatím byly tyto jednotné typy stanoveny pro strojní zámečníky, soustružníky, nástrojaře, mechaniky, jemné mechaniky a elektrotechniky, pro další řemesla budou ještě stanoveny. Tím je umožněno jednotné posuzování kvality dělníků podle jednotných směrnic.

●

První mistrovská škola pro mechaniky v Evropě

Berlin. (Ceps) Z nařízení říšského ministra výchovy byla odborná škola pro mechaniky v Bielefeldu přeorganisována na Mistrovskou školu pro mechaniky, čímž vznikl v Evropě zcela nový typ školy. V této škole se mechanikům dostane tak dokonalých znalostí o všech moderních strojích, že mohou sami provádět opravy i na nejmodernějších strojích, aniž je nutno stroje posílat do továrny, jako tomu bylo dříve. Škola má oddělení pro šicí a psací stroje, pro motorové mechaniky a pro kancelářské stroje. Kromě žáků z celé Říše má škola také posluchače ze zahraničí.

●

Legenda „o dobrých, starých časech"

Ve starých německých příslovích je uložen nevyčerpatelný poklad životní moudrosti. Ze zkušenosti dlouhé řady generací vyplývají tu životní pravdy, k nimž by měl častěji přihlížet i moderní člověk. Avšak v lidovém podání se také vyskytují úsloví, jež by měla být pokud možno vykořeněna. Jde ponejvíce o charakteristické věty nebo poznámky, jež bývají z nevědomosti při vhodné i nevhodné příležitosti používány. Jedním z takových přísloví jest ono, které mluví o „dobrých, starých časech".

Dobrými, starými časy bývá míněno devatenácté století, doba před světovou válkou 1914. Když však přihlédneme k oněm dobám blíže, ukáže se nám tento obraz: hlavní potravou jsou brambory a chléb. Největší spotřebu uhlohydrátů hradily tyto dva druhy potravin. Z tuků používalo se nejvíce řepkového oleje a v menší míře sádla a másla. Bílkoviny byly uhrazovány spotřebou luštěnin, domácího chleba, mléka a ryb. Vědeckým výzkumem je zjištěno, že Německo by dnes bylo ještě agrární přebytkovou zemí, kdyby se přidržovalo vyživovacího způsobu starších generací.

Toto zjištění má ovšem jen teoretický význam, neboť je nemožné, aby byly nazpět převáděny vyživovací zvyklosti, plynoucí z vyššího životního standardu. Je však přece jen nutno uvést, že zjemnění vyživovacích podmínek vedlo k zhoršení zdravotních poměrů a že tak mnohé moderní nemoci (zažívacích orgánů, chrupů a pod.) nutno odvodit z větší spotřeby masa. Není pochyby o tom, že zdravotní poměry lidu by se jevily mnohem příznivější, kdybychom se vrátili k jednodušší a přirozenější míře předků.

Rozdíl v poměrech výživy byl jmenovitě v poměru rostlinné a masité potravy. Podle Ústavu pro zkcumání konjunktury podílela se rostlinná potrava v r. 1840 (počítáno podle kalorií) na celkové výživě 86 procenty. Tento podíl klesl k počátku našeho století na 71% a v r. 1938 činil nejvýše 66%. Podíl potravy masité zvýšil se však ze 14% r. 1940 na 29% k počátku našeho století a na 34% v roce 1938. Podle dr. V. Busche (válečné přednášky na universitě v Bonnu) jeví se v spotřebě masa v Německu tato vývojová křivka: r. 1816 připadalo na hlavu a rok 13,5 kg masa spotřeby, r. 1873 pak 29,3 kg, r. 1913 již 50,4 kg. Po světové válce nastal pokles na 42 kg na rok a hlavu, jenž však byl po převzetí moci velmi rychle vyrovnán a podstatně i překročen, takže posléze číslice stoupla daleko přes 50 kg. Naproti tomu však poklesla průměrná spotřeba chlebovin ze 187 kg na hlavu a rok v roce 1800 na 147 kg v roce 1937. Průměrná spotřeba luštěnin a podobných potravin (ovsa) klesla dokonce ze 42 kg na 2 kg na rok a hlavu.

Tento stručný náčrt dostatečně ukazuje, že mluvení o „dobrých, starých časech" postrádá smyslu. I při obtížích, jež jsou dány válečnými poměry, bylo vyživovací hospodářství tak pečlivě připraveno a vybudováno, že jednotlivec může se podstatně stále stravovat zjemnělou, podstatně zlepšenou výživou. To však nemůže a nemá bránit tomu, aby každý svou výživu rozumně reformoval a snažil se, aby ji vyrovnával a hygienicky usměrňoval po způsobu přirozenější a zdravější stravy dřívějších dob, ovšem s patřičným zřetelem na dnešní pracovní nároky. (Ceps)

●

Brandenburská marka největším producentem rajských jablíček

Podle posledního šetření z roku 1939 je pěstování rajských jablíček v Německu věnována plocha 2483 ha. Největší plochu vyhrazuje rajským jablíčkům marka brandenburská (Mark Brandenburg), a to 360 ha, což se rovná asi sedmině celkové plochy s produkcí rajských jablíček. Druhým největším pěstitelským místem je Porýní se svými 300 ha. (Ceps)

BYL TO JEN PŘÍZRAK STŘÍBRNÝ...

Praktická soudnička

Manželství Petra a Blanky Divišových spočívalo na velmi solidních základech. Petr měl pěkné místo a byl pod pensí. Blanka měla menší věno a slušnou výbavu i zařízení. Rodiče obou stran to dali rozumně dohromady a usnesli se, že budou mladé podporovat, kde se jen dá. Proto to u Divišů dobře klapalo až do té doby, než šel Petr jednou sám do biografu, poněvadž manželka šla navštívit starou tetu, kterou Petr dobře nesnášel. A tehdy hráli pěkný český film a půvabná naše hvězda hrála v něm hlavní úlohu. Petr se cítil ten den velmi nepochopeným a proto začal záviděti hrdinovi na plátně, ke kterému se půvabná herečka tak vlídně chovala. Byla krásná jako nejluznější sen. Petrovi se dokonce zdálo, že ještě nikdy krásnější ženy nespatřil. Téměř bez dechu sledoval děj na stříbrném plátně a když skončilo představení cítil se zklamán jako malý chlapeček, který si ještě nepřál konec pěkné pohádky. Když pak šel domů ztemnělými ulicemi, poznal, že se do představitelky hlavní filmové role zamiloval.

Velmi napjatě Petr Diviš sledoval týdenní programy pražských biografů a nebylo jediného filmu s půvabnou představitelkou, aby jej neviděl jednou, dvakrát, někdy dokonce i vícekrát. Z Kinorevue vystřihoval její obrázky a v obchodech kupoval všechny její fotografie. Opatřil si i zvětšené snímky a některé koloroval živými barvami. V náprsní tašce nosil její obrázek a přes tu chvíli se na něj zamilovaně zadíval. Ve své skříni na vnitřní straně měl vypálený portrét svého líbezného snu a jeho podivná láska k filmové hvězdě šla tak daleko, že si její obrázek umístil dokonce i na noční stolek, aby měl svou zbožňovanou neustále na očích. Když se pak večer ukládal Petr s Blankou k spánku, stalo se častokráte, že se legitimní manželka v milostném objetí měnila ve stříbrný sen, který Petrovi nadobro hlavu pomátl. To ovšem paní Blanku velmi rozzlobilo a když ve psacím stole svého manžela nalezla i několik konceptů milostných vyznání známé herečce, rozhodla se, že dále tento smutný osud snášet nebude a že provede rozvod tohoto neutěšeného manželství.

V žalobě si velmi na Petra postěžovala. Uvedla tam všechno, co v poslední době otrávilo atmosféru jejich jinak šťastného domova. Netajila se ani tím, že jest jí Petr vlastně duševně nevěrný, poněvadž každé jeho políbení, třebas je ona dostává, platí jiné ženě. Dovozovala dále, že z toho všeho vznikl pochopitelně hluboký rozvrat manželský, který zavinil jediné a výhradně zamilovaný Petr, poněvadž úplně propadl kouzlům čarovné postavy stříbrného plátna. Diviš se před soudem bránil tím, že on nezavinil rozvrat manželství, tím méně, že se dopustil manželské nevěry. Zmíněnou filmovou hvězdu zná pouze z biografických představení, dopisy nikdy neodeslal a s obdivuhodnou krasavicí dokonce ani nepromluvil, ačkoliv to bylo jeho vytouženým snem. Manželka přes to trvala na svém a obviňovala Petra z manželské nevěry, které se dopouští proto, že objímaje ji, myslí na jinou. Trvala proto na své žalobě, ale k dotazu soudce musila sama doznati, že nemůže tvrditi, že by se žalovaný manžel dopustil nějaké skutečné nevěry s filmovou hvězdou, která ostatně o celém tomto sporu neměla vůbec tušení.

Soud prvé stolice zamítl žalobu paní Blanky Divišové. V rozhodovacích důvodech tohoto rozsudku pak uvedl, že manželská nevěra může býti důvodem rozvodu neb rozluky jenom tenkráte, byla-li takového rázu, že nelze spravedlivě po klamaném manželi neb manželce požadovati, aby setrvali v manželském spojení. V daném případě žalující manželka ani netvrdila, tím méně pak prokázala, že by se manžel dopustil skutečné nevěry a o intelektuelní nevěře, kterou žalobkyně tvrdila, nebylo nutno prováděti žádných důkazů, poněvadž pouhým blouznivým horováním žalovaného pro filmovou herečku nebyla žalobkyně dotčena do té míry, aby na ní nebylo možno po dobrém požadovati, aby nadále v rozvráceném manželství setrvala. I když je nutno přiznati, že projevy sympatií žalovaného pro filmovou krasavici přesahují meze normálního posouzení a přibližují se spíše mladickému blouznění, přece jen nelze říci, že by manželka byla v některých svých základních právech vážně ohrožena, tak, aby bylo nutno z toho důvodu manželství rozváděti. Myšlenkami a sny nelze zhřešiti a v obdivu pro populární filmovou hvězdu nelze ještě shledávati manželskou nevěru a hluboký rozvrat manželství. Petr Diviš se nechce dát rozvésti. Je v solidním manželství s paní Blankou spokojen. Jenom někdy zdá se mu o něčem krásném a nedosažitelném, co však jinak pevný svazek rozložiti nemůže — vždyť je to jen přízrak stříbrný!

JUDr. Božena Pátková.

Melantrich, Praha — Kreslila Mayerová

PODZIM ŽIVOTA

Reportáž ze života moravských Slováků

Znám je již po několik let, dědáčka Sekerkovic a jeho stařenku z Velké na Moravě a vždy rád znovu a znovu pozoruji, jak prožívají svůj podzim života. Na svých bedrech mají oba staroušková už hezkých pár křížků; dědáčkovi je už dvaaosmdesát a stařenka je „jen“ o deset let mladší, ale oba se dosud drží pevně pohromadě, křepce, ač je na nich vidět, že se přemáhají a leckdy to jde už trochu ztuha. Inu, staré kosti se už těžko onybají a nerady poslouchají. Zvláště navečer po

Kolovrátek zpívá svoji věčnou píseň, která doprovázela stařenku po celý život.

celodenní lopotě to tuhle píchá, tuhle v boku bolí, v zádech loupá, nohy neslouží a ruce, ty staré dobré ruce, ztvrdlé mozoly, nechtějí také už dělat jako kdysi. Už jsou pár let na výminku, synovi předali nezadluženou chalupu a hospodářství s několika měřicemi polí a luk. Dřeli na tom zděděném kousku pole po celý život a těch pár zlatých, co uložili, se brzy spotřebovalo na nákup nového zařízení. Oni ti mladí se nechtěli spokojit se vším, co jim, starým, tak dlouho sloužilo; novoty jakés zaváděli a to stálo hrůzu peněz. Ale nechť si mají novoty, nechť jim slouží a ulehčí práci, však se nyní musejí sami starat, aby něco uložili stranou a pamatovali na děti.

Nevěsta toho mnoho nepřinesla, ale co se dá dělat, je to hodná a pořádná ženská, má se opravdu dobře k práci a starým neutrhuje a není na ně zlá, spíše naopak, přeje jim. Dědáčkovi co chvíli podstrčí paklíček tabáku, nějakou tu korunku na čtvrťáček slivovice nebo režné. Což o to, mladá se k nim má lepší než mnohá vlastní. Taky to nedělá zadarmo, vždyť staří zastanou ještě kus práce a pomáhají, kde se jen dá. Dědáček se nebojí jít na celý den s kosou na louky. Pravda, už to nejde jako za mlada, kdy před „horňáckýma žněma“ jezdil do „Rakús“ na žně, kde byly o několik týdnů dříve. Tehdy to bylo docela jiné. Chodívalo se pěšky několik hodin až do Hodonína, až tam byla dráha, která je dopravila za hranice Moravy k rakouským sedlákům. Ti si pro ně chodili na dráhu a vždy hledali staré známé, kteří už u nich sloužili a rovnou si je odvedli domů.

Byly to jiné časy. Ráno se vstávalo skoro za tmy a když byl sedlák uznalý, šlo se i bez snídaně na pole, však on nezapomene a snídaní pošle za nimi. Ve žních se vždy spěchalo, každá minuta byla dobrá a proto se přičiňovali. Bylo i vína i jídla dost a dost a platy dobré. Ještě dnes tam mladí jezdí a přinášejí si domů pěkné peníze.

Zato tam, kde byl sedlák lakomý, žádný žnec se neudržel dlouho. Den, dva a byl-li opravdu dobrý, kamarádi mu brzy pověděli o lepším místě a domů se nikdy bez výdělku nevracel. Zato pak nikdo k takovému sedlákovi po druhé nešel.

A sotva přišli domů a ještě cítili ve všech kloubech a zádech únavu spěšné práce, už zase sebrali kosy, nabrousili je a šli zase do pole, doma na vlastní nebo ještě vypomáhat sousedovi, který nestačil. Bylo mnoho dřiny, ale zastali ji všechnu a jsou dnes spokojeni a rádi vzpomínají na ty doby. Jak tam bývalo veselo! Víno dobré a při něm se zapomnělo na únavu, pilo se a zpívalo; vždy se našel nějaký hudební nástroj, který vyhrával do tance a spat se chodilo jen na dvě tři hodiny. Ale práce se nezdržela!

Potřeba práce se jim vstřebala do krve, neumějí složit ruce do klína a třeba jen chvilku lenošit. Ten stroj jejich života je tak dlouho dobrý, dokud je v chodu. Až přestane chodit a nečinnost je uloží do postele nebo za pec, stroj je polámán a již tu dlouho nevydrží. A jim se ještě nechce odcházet. Za ta dlouhá léta se naučili rozumět práci a teď, když jim mladí převzali tu nejtěžší, hrají si s ní a jsou šťastni, že mohou dělat. Nedaří se jim zle a mladí jsou rádi, že je mají. Co by si bez nich počali, vždyť pořád ještě potřebují rady i pomoci. Pak by si někoho musili zjednat a tak poctivé pracovníky by sotva našli!

Tak jim přichází den za dnem a zas odchází do nepočítané řady týdnů a měsíců, které již prožili. Jsou za nimi, jsou pryč a vzpomínají jen na ty pěkné nebo na ty nejhorší. A myslí jen na to, co dnes se musí udělat.

Žijí si spokojeným životem lidí, kteří již vykonali hlavní část svojí práce, svého poslání a vykonali vše pod zorným úhlem daných možností dobře. Pracovali a dodnes pracují, na co jim jejich síly stačí. Nepřiznají si ani mezi sebou, že jim sil nějak ubývá, že dnes to nejde jako včera. Jsou to hrdinové, malí drobní hrdinové práce, kteří nepovolí, dokud nepadnou. Pracují pomalu, s rozvahou, protože ani ten dech už jim tak dobře neslouží. Všude jde s nimi vyrovnaný klid stejně jako mírný, vlídný úsměv a přátelská ochota poradit každému, kdo potřebuje.

Dědáček rád vzpomíná na doby veselých přástek a ještě dnes stařenku rád škádlí.

Každou neděli a svátek chodí dědáček společně se stařenkou na hrubou mši.

Odpočinou si jen zřídka kdy. Po celý den je co dělat, šukají tu i tam. Dědáček chodí na pole nebo luka, pomáhá ve stodole; stařenka má na starosti drůbež, dohlédne i na ten dobyteček, na kozy a králíky, trávy donese. Nikdo jim nic neporoučí, sami vědí, kde je jejich místo a kde mají přiložit ruku. Není divu, vždyť

Zestříbřil dědáčkovi vlas, na tváři se usadil mírný výraz. Ale život jej doma těší a pivečko chutná.

tu jsou už takových let. Spolu jsou jen málo pohromadě a když je konečně večer svede dohromady, jejich stará těla volají naléhavě po odpočinku. Není již do řeči a jeden nechce druhému si postěžovat. To zas ne! Jdou raději spat, protože ráno je brzy zavolá, aby nastoupili znovu do řady, do práce. I ta nejdelší noc je pro ně již krátká, ráno bolívá celé tělo, ale vstanou a jdou. Jen nezůstat ležet!

Jen neděle a svátky jsou dny jejich odpočinku. Stejně jako za svobodna a za mlada, dědáček oživne a točí se kolem stařenky a ta má radost. Bože, tolik toho už spolu užili a ten starý, bílý dědáček pořád ještě umí škádlit jako za mlada. Ale je dobrý, byl vždy hodný, neuhodil, zbytečně nehuboval a všude pomohl.

Teď chodí na hrubou mši do kostela spolu. Dříve stařenka chodila na ranní, aby byla brzy doma a včas připravila oběd. Pomalým krokem, jako by chtěli vychutnat tu družnou pospolitost, jdou návsí do kostelíka, kde se rozejdou. Dědáček ještě stále chodí nahoru na kůr, mezi zpěváky a stařenka zůstane dole, jde mezi starší ženy a usedá do lavice. Na svoje místo, kde už sedá po léta.

Po mši počká na dědáčka, který má všelijaké povídání se sousedy; pak jdou zase společně domů, posedět a počkat na oběd, který chystá mladá. A po obědě si stařenka vezme kolovrat, za pěkného počasí jde s ním ven, na zahradu nebo na dvůr a rozezpívá jej do té staré písničky, která ji doprovázela po celý život. Dědáček usedá k ní se svojí fajfčičkou a džbánkem piva, který si v neděli dopřeje. Chvíli si vykládají, chvíli dědáček škádlí, ale jsou spolu zadobře. Jak by nebyli! Jsou spolu přes padesát let a všechny bouřky se už přehnaly; je tu podzim, kdy už bouřek není.

Je tu váha roků, tíže let, závaží; opadané listí a pozdní podzim. Život je před koncem. Snad ještě uvidí zazelenat se máj a rozkvétat louky; snad se spolu dočkají ještě mnoha podzimů, ale rok od roku budou chladnější. Zvadlá těla se úžeji schoulí do ovčích kožichů, které už nebudou hřát. Teplo zápecí bude lákat víc a víc.

Nu, co dělat, i to musí být.

Kafr.

Melantrich, Praha — Foto Krfr

MARIE BLAŽKOVÁ

Tvář VE STÍNU

román

1. pokračování.

Když bylo K a m i l e 18 let, zamilovala se do O n d ř e j e, lékárnického asistenta, který nastoupil v městečku svou praxi. Jejich mladá láska však byla kratičká. Jednoho dne byl Ondřej kamsi telegraficky odvolán a když se vrátil — provázela jej neznámá žena jako jeho manželka. Pro Kamilu to byla otřásající rána. Zanevřela na svět a žila samotářsky. Asi po deseti letech se po těžké chorobě Kamila rozhodla, že odpoví na sňatkovou nabídku prostřednictvím insertu. Tak poznala svého budoucího manžela, střízlivého obchodníka Josefa H r a b u. Sňatek byl velmi brzy, novomanželé prožili líbánky v Praze, pak se zase rozjeli do svých domovů s tím, že od Nového roku se Kamila přestěhuje do bydliště svého manžela. A v den kdy měla už odjet, potkala Ondřeje, který ji zastavil a poprosil o rozmluvu. Slíbila mu ji na večer.

2.

Bylo tu pusto a prázdno jako je jen v místnosti, vyklizené pro malíře. Nikdy Kamila nemilovala dlouhého loučení, teď to teprve na ni všecko padalo a cítila k Ondřejovi skoro vděčnost, že tu už nemusí zůstat. Proud světla ze svítilny padl na bezútěšně pusté stěny, z kterých se ráno poslední stopy života s rodiči přelily do stěhovacího auta. Místy se světlily obdélníky s temnějšími okraji, sledy po sňatých obrazech, sem tam nad nimi trčel opuštěný hřebík a v oknech mrtvě visely šňůry nestažených rolet. A zima tu bylo — Kamila se zachvěla a přivřela oči představou, jak jinak tomu bude asi v jejím novém domově, který pro ni chystá Pepa — teplo, slunce, muž — takový hodný člověk, a konečně jejich dítě!

Raději už pryč odtud!

Vzala si z rohu místnosti, s plátů kuchyňského sporáku svůj kufřík a deštník, zasunula do kufru přinesenou kabelku s penězi, znovu se lehce otřásla pocitem syrové opuštěnosti a otočila se k odchodu.

Na chodbě zhasla svítilničku, vyšla, zamkla za sebou a vhodila klíče zpět do schránky na dopisy, jak měla smluveno s novým nájemníkem.

U branky dosud se tmavěla postava Ondřejova. Trochu Kamilu píchlo u srdce vzpomínkou, jak tu stával, když za ní chodil a jak se s ní loučíval. — I v té vzpomínce byl nový, nastávající domov silnou oporou, leda se zase trochu vzdul starý vzdor spojený s touhou dát tomu člověku, který ji kdysi ranil, sama trochu ránu, dát mu znatelně cítit svou převahu: vidíš, jak jsem šťastna!

„Tak to myslím netrvalo ani těch deset minut — nejsem hodná?" usmála se.

„Vždycky jste byla —" řekl s klidným přesvědčením. Vzal jí němě kufřík z ruky a rozešel se vedle ní. „Jistě jsem vám nikdy nedal najevo opačné mínění."

Zachtělo se jí pokusit osud, řekla proto táhle, se zpěvavým otazníkem: „Ne?"

„Ne. Čekám tu na vás právě proto, abych vám to dosvědčil. Bude to dlouhá a neradostná historie."

„Co se stane, odepřu-li ji poslouchat?" namítla Kamila lehce. „Jsem dnes příliš šťastna, než abych poslouchala smutné historie. Dobře víte, že jsem nikdy neměla ráda dlouhé loučení — nechci se proto ani se svým městem rozloučit smutně."

„Právě. Vezmu vám tou svou historií poslední možnost, abyste na nás tady vzpomínala s hořkostí. Jsem vám to dlužen. Jsem to i dlužen nejkrásnější vzpomínce svého zkaženého života."

Kamila mlčela, i Ondřej se teď odmlčel a šli tak němě vedle sebe až k osvětleným dveřím průjezdu s nápisem: Restaurace Beseda.

„Sem?" zeptal se.

Kývla.

Byla to nejslušnější místnost města, kam se scházela honorace na taroky a klípky u skvělého plzeňského piva. Tady bylo zaručeně teplo — cítila Kamila jako úlevu. Přešli tedy klenutým průjezdem a vešli do dveří vpravo, kde byl malý výčep, za ním potom dlouhá místnost s několika prostřenými stoly. Bylo tu ještě skoro prázdno. Malé město večeřelo doma, sem se chodilo jenom zapíjet. Za jedním stolem seděli dva řeční cestující, i při jídle plni nějakých procent. Za druhým četl starý, prošedivělý pán ilustrovaný list na proutěné kostře a zřejmě se o nikoho nestaral.

Ondřej odložil Kamilin kufřík u stolu blíže velikých kachlových kamen, sňal Kamile plášť a pověsil ho i s podaným kloboučkem na držadlo věšáku. Teprve potom odložil promočený plášť a posadil se proti ní. Přejel si vlasy lehkým pohybem ruky, poopravil si uzel vázanky a díval se pak na Kamilu, jak vyjímá zrcátko, otírá si kapesníčkem tvář a nanáší pak na ni lehký poprašek pudru.

Teprve když se u jejich stolu zastavil číšník se zdvořilou úklonou, složila Kamila věci, s klepnutím zavřela kabelku a řekla klidně: „Večeři."

„Jídelní lístek je na stole," ukázal číšník na list papíru.

Kamila po něm sáhla, jmenovala první teplé jídlo, které tam bylo napsáno, ani se nepodivila, když Ondřej řekl lhostejně: „Totéž —" ale vzhlédla k němu, až už se číšník s poklonou trochu neohrabanou odšoupal do kuchyně.

Ondřej se také na Kamilu díval.

Teď, když sňal ošklivý klobouk a seděl prostovlasý, s hustými, tmavými vlasy nad vysokým čelem, pod nímž se temněly oči, jí náhle připadal strašně známý a blízký. Ty oči — každý by byl přísahal, že jsou černé a ony byly tak tmavě šedomodré. Náhle se jí zdálo, že se přítomnost zahaluje jemnou mlhou, z které se vylupuje tato tvář a oči jinak, jako tehdy — nádherné letní podvečery s vůní mathioly, růží a nočních fial, která proudila z maličkých zahrádek uličky, jíž chodili domů . . .

Neměl tehdy ještě vrásek kolem očí, naopak, oči se mu živěji leskly. I teď nabývaly trochu lesku, byly jasnější než ve vlhké a studené ulici před tím. Nad tvrdým bílým límečkem vystupovala křivka brady a úst; kolikrát ji tato ústa vášnivě líbala!

Kamila odvrátila těžce oči. Dnes už bylo svatokrádežné myslet na to, když jí pod srdcem začínalo bít srdéčko dítěte jiného muže.

Ondřej viděl její odvrácení a pochopil je. Sám ji hltal očima, jak proti němu seděla v něžně růžovém, vlněném svetru, který chránil pěnu krásné, bílé halenky nad hnědou, upiatou sukní. Na tvářích měla stejnou něžnou, růžovou barvu, pod krásně klenutými oblouky obočí hleděly světlé oči v orámování tmavých řas. Přirozeně zlatěplavé vlasy byly čerstvě upraveny do prostého účesu z velkých vln. Nic těch uplynulých deset let Kamile na kráse neubralo, byla jenom vyspělejší, a ženský zralejší, ale zůstala stále typem štíhlých žen s čistým oválem tváře, s dlouhýma nohama a vláčnými pažemi, které končily jemnými prsty s čistě upravenými nehty bez leštění a laku. V lékárně, která na malém městě zastupovala i drogerii, prodával Ondřej na tucty trubičky a lahvičky s krvavými laky na nehty, ačkoliv je osobně nenáviděl. Ruka s rudě lakovanými nehty mu připadala jako namočená do krve a vzbuzovala v něm pocity ošklivosti, skoro až tělesnou nevolnost. Byl rád, že Kamila nepatří k druhu žen, které v tom směru obsluhoval — zůstala jistě i v jiných věcech taková, jako ji měl rád tehdy, jenomže neskonale žádoucnější.

Jednou musel tento okamžik přijít — říkal si s bolestí — je skoro zázrak, že zůstala tak dlouho sama — Kamila — Kamila — opakoval si jméno tak milované. Jak jí asi čeká ten neznámý, šťastný člověk, který jí dal na prst úzký kroužek vdaných žen!

Vytrhl se z takových myšlenek, protože se u jejich stolu zastavil číšník s tácem, s kterého opatrně servíroval dva talíře s kouřícími pokrmy. Poptal se pak zdvořile po rozkazech k pití a zase se odšoupal.

„Pivo?" usmál se Ondřej trochu s podivem. „Kdysi jste je nechtěla ani vidět —"

„Časy se mění," usmívala se Kamila, vzala do rukou příbory a naklonila se nad talířkem, aby v zápětí nato maličko zbledla, sáhla po kabelce a přitiskla si k ústům kapesníček.

„Musíte mně odpustit —" vydechla potom, lehce na čele zpocená. „Hned to bude lepší — to jenom to jídlo tak zavonělo —"

Ondřej se na ni zahleděl jako udeřen. „Takové je to tedy?"

Kývla se sevřenými rty. Jenom pomalu se jí vracela barva do tváří, než schovala šáteček a sáhla znovu po příborech. Začala jíst, napřed pomalu, ale potom s chutí čím dál větší, napila se docela labužnicky piva a když zvedla oči od talířku, viděl Ondřej, že jí vlhce a šťastně září.

Kdyby mu byla mohla vidět do duše, byla by slavila triumf. Protože toto byl okamžik, ve kterém se proti ní cítil jako žebrák.

Sklopil oči ke svému talířku, dojedl bez zřejmé chuti večeři a odstrčil lehce talířek. Kamila nebyla tak rychlá, dojídala pomalu. Mohl se proto zase na ni dívat, jak hezky drží příbory, jak i při kousání, které mnoho lidí zbavuje půvabu, vypadá vkusně, a stále jako by tiše zářila. Když i ona dojedla svou večeři a sáhla po skleničce, vyňal pouzdro s cigaretami a nabídl jí.

Odmítla: „Kdepak — nikdy jsem nekouřila — teď se to teprve nebudu učit."

Zapálil si proto sám, zatím co ona vrhla letmý pohled na své náramkové hodinky a řekla:

„Za hodinu jede můj vlak. Jestli jste mně chtěl něco povídat —"

Znervosněl. Odfoukl mocný oblak kouře a řekl přiškrceně: „Kdybych vám při tom aspoň mohl tykat —"

Odmítla docela určitě: „Ne."

Povolil s povzdechem: „Tedy ne. S vykáním se však řekne velmi těžce, co jsem vlastně říci chtěl. Jak jsem vás měl hrozně rád, Kamilo!"

„Podívejte se —" pronesla Kamila pevně a klidně, „kdybych byla určitě věděla, že budete ohřívat staré polívčičky, nebyla bych sem s vámi šla. Nechejte tu historii spat. Je to už dávno. Jestli to bolelo, tedy to přebolelo. Možná, že to tak osud schválně zařídil, abychom byli šťastni jinak. Aspoň já jsem šťastna."

„Dokazujete mně to po tolikáté, že tomu musím věřit," řekl zachmuřeně. „Přesto budu mluvit. Každý má právo sebeobrany a vy jste mne celá léta v duchu nenávistně napadala za to, že jsem vám ublížil."

„Měla jsem vás za to milovat?" usmála se hořce.

„Já jsem vám nikdy nelhal, Kamilo — měl jsem vás opravdu rád —"

„Ano — zrovna tak, abyste se oženil s jinou!"

„Nebuďte zlá!" zaprosil. „Celá léta jsem mlčel, protože všecko bylo zkaženo, zepsuto, šetřil jsem tedy aspoň vašeho klidu, když jsem svého neměl. Kdybyste tu byla zůstala, byl bych mlčel zase. Ale vy odjíždíte, na vždycky. Nutí mne to přímo, abych se aspoň trochu u vás ospravedlnil —"

„Z ješitnosti, abych na vás nemyslela špatně —"

„Jedovatost vám nesluší —" připomněl jí jemně. „Ale trochu mně to patří. Kdybych se už tehdy, když jsem vás poznal, byl přiznal se svou známostí doma, mohlo být všecko jiné. Ale já jsem to chtěl napřed skončit, aby vás to už ani nebolelo. Ona byla studentská láska z tanečních, dcerka mého nejobávanějšího profesora. My všichni jsme s ní tančili víc ze strachu z tatínka a z touhy po protekci, než z opravdového zájmu. Ona se však do mne zamilovala."

Kamila se trpce usmála. „Docela to chápu."

„Od té chvíle mne profesor protěžoval, pomáhal mně, kde mohl, asi mu to řekla. Před maturitou jsem s ní tedy chodil ze strachu, po ní ze zvyku. Neměl jsem nikoho jiného, studoval jsem z milosti maminčina bratra a bylo tak hezké trávit u profesorů vánoce, Štědré večery, pomlázky — Eli byla něžná a upřímná kamarádka a tak z toho byla víc než láska docela oficiální známost. Potom jsem přišel sem — a poznal vás."

Proč mně to říká? říkala si Kamila v duchu zlobně, tím zlobněji, že cítila, jak přece jen ta stará rána není docela zavřena. Měla bych vstát a odejít — patřím jinému, který na mne čeká.

Místo toho seděla na venek tiše a nehnutě a čekala na další slova jako na spásu.

„Lidé jsou vždycky roztomilí, když přejí člověku neštěstí —" pokračoval Ondřej hořce, „a tak jí to někdo anonymně napsal. Následky byly hrozné. Byla vždycky slabá. Po té zprávě dostala těžký nervový záchvat a otec mně poslal poplašný telegram, abych okamžitě přijel. Jel jsem, nevěda vlastně proč, celou cestu jsem se rozhodoval, jak jim to řeknu všecko poctivě, že pravá láska teprve přišla a že se proto nemohu s Eli svazovat. Místo toho jsem přijel k lůžku těžce nemocné, která měla horečku, ani mne nepoznávala, vzlykala, volala mne, křičela v děsu vaše jméno — bylo to hrozné. Ale nejhorší bylo, že její otec, kterého jsem znával jako přísného a nesmlouvavého představeného, klekl přede mne na kolena a prosil, abych mu nezabíjel jedinou radost. Kdyby byl přišel, hrozil, rozkazoval, bylo by to jiné — byli bychom stáli jako muž proti muži. Ale on prosil —" Ondřej vyňal šátek a otíral si zpocené čelo.

Místnost kolem nich se pozvolna plnila, vzrostl šum a hovor, takže mohl mluvit hlasitěji, aniž se bál, že si toho kdo všimne. Kamila seděla stále němě, bez hnutí, měla křečovitě semknuté prsty a kdesi uvnitř se v ní něco lámalo a pukalo, něco, co dávno dřímalo zahojeno a zdálo se mrtvé.

„Nemohl jsem nic jiného než říci: ano. Sám jsem z toho byl jako v nervovém omámení. Sliboval jsem jí, když se budila, spoustu věcí, že se k vám už nikdy nepřiblížím, že ji budu na rukách nosit, když se uzdraví. Asi to účinkovalo. Pak jsem se vrátil ženat. To už víte."

„Dobře —" přivřela Kamila těžká víčka.

„Lidé mnoho mluvili, vymýšleli si bohatství, ale toho nikdy nebylo. Tchán udělal, co mohl. Dal nám všecko své krásné zařízení a sám přešel do podnájmu, někdy poslal i finanční přebytek. Jeho poměr ke mně se silně změnil, nejezdil k nám, psal zvláštní, nic neříkající dopisy a když jsme ho jednou chtěli překvapit a přijeli nenadále k němu, vypadal plaše a uhýbal mně očima.

I to se vysvětlilo později. Uhýbal, protože byl čestný člověk a můj sňatek byl prvý podvod, který provedl. Zatajil mně nejhorší, že je Eli těžce nemocna, velmi těžce, Kamilo. Jakým zázrakem dovedl ten starý muž a jeho věrná služka krýt od dětství její záchvaty, nikdo nevěděl. Já jsem se při prvém záchvatu tak zhrozil, že jsem zalarmoval celé město a dodnes mne to mrzí. Tchán přijel a tehdy

mně řekl pravdu. Dal nám starou služku a jeho finanční podpora se zdvojnásobila, odřekl si kde co, aby nás podporoval. Použil jsem toho na samé cesty za lékaři — Ó Bože, to jich bylo!“ vzdychl Ondřej s potemnělým obličejem. „Žádný nepomohl. Krčili rameny, jeden nadhodil možnost, že by ji vyléčilo dítě, tři ostatní to zděšeně vyvrátili. Nejen proto, že byla slabounká a úzká v pánvi, ale také proto, že by tu s největší pravděpodobností bylo zatížení dědičné. To byly zlé noci zoufalých bojů. Nakonec jsem se probojoval k poznání, že člověk musí i svoje nenarozené děti milovat tak, aby jich raději vůbec nepoznal, než jim připravil bolestný osud člověka méněcenného. Staral jsem se o ženu, jak jsem mohl, stébla křivě jsem jí nepoložil, nikdy ode mne neuslyšela výčitky. Přesto nemoc vyvrcholila. Přišel záchvat strašné zuřivosti, kde ohrožovala na životě mne, služku, vyvíjela takovou sílu, že by ji v tom slabém tělíčku nikdo nebyl hledal. Volal jsem tchána k pomoci, přijel a odvezl ji do ústavu. Co se toho v městě o tom tajemném odjezdu v noci napovídalo,“ řekl Ondřej trpce, „to už se jistě dostalo i k vám. Ale nikdo v městě se nedozvěděl strašné slovo, které lékaři tchánovi řekli po vyšetření: nevyléčitelné. To víte teď jenom vy. Jak žiji, víte. Pobyt v ústavě pohlcuje můj příjem, zbývá mně sotva na udržení domova se starou služkou. I tchán doplácí — a to jsme na zvláštní úkony vytahali poslední úspory a všecko, co bylo v bytě cennějšího. Nešlapu už po peršanech, nedívám se na gobeliny, nehraji na klavír — všecko je pryč. A všecko je to jenom jako by se propadalo do bezedné studny. Je to smutná historie nebo není?“

„Je,“ vydechla Kamila zmučeně. „Je to strašná historie — ubohé děvče, ubohá žena — všichni jste ubozí!“

„Tak už se nezlobíte, že jsem vám ji pověděl?“ zeptal se.

„Kdepak,“ potřásla hlavou. „Povídej ještě!“

Slovo: ty — kterého užila, porušilo Ondřejův slib. Ale snad ani naň nemyslil, jenom se toho porušení rád chopil a jako by si ulevoval, že ho poslouchá blízký a rozumějící člověk, vykládal rychle dál:

„Lékaři říkali s počátku, že to dlouho nemůže trvat, že je tak strašně slabounká. Možná, že to ode mne bylo kruté, ale ve chvílích, zvláště večerních, kdy se to na mne všecko sypalo a mučilo to, jsem si říkal: ona ze života stejně nic nemá — nic! Potácí se v duševních tmách — jí by bylo úlevou, kdyby zemřela. A já bych se vrátil ke Kamile — ona by pochopila a odpustila. Bylo by to vysvobození. Její, tchánovo, moje. Nemohl jsem to v takových chvílích doma vydržet, utíkal jsem ven, bloudil po mezích, po nichž jsme kdysi chodili spolu, plížil jsem se pod tvoje okna, horečně jsem myslil na to, že u tvých dveří zazvoním, vyzpovídám se ti a zaprosím: nemůže to dlouho trvat, Kamilo — počkej na mne! Ty ani nevíš, kolikrát jsem tak stál pod tvými okny, hlídal každou jiskřičku světla, která se v nich objevila a stále myslil na to, jak bych se odhodlal říci: ty jsi sama a já tak sám — snese se to, budu-li vědět, že počkáš! A přece jsem nešel. Ty tomu porozumíš. Eli mne opravdu milovala, byla mně na smrt oddána. Stačilo, abych si vzpomněl na její oči, které měly zvláštní úzkostlivý, prosebný výraz, jako by se stále za něco omlouvala. Jak mívala zvláštní hrůzu v těch očích, když cítila, že na ni přichází záchvat — vždycky to cítila a tím jsem si mohl vysvětlit, jak se podařilo tchánovi a Fanynce to utajit. Protože ji vždycky zavčas odstranili z dohledu veřejnosti. Nemohl jsem proto jít za tebou. Mohlo by se stát, že by se Eli přece uzdravila — zavazoval bych zbytečně tu druhou, zdravou. Jednou mně tchán nabídl dobrodiní zákona, které duševní poruchu uznává jako důvod k rozluce manželství. Věděl jsem, kolik sebezapření ho ta nabídka stála a odmítl jsem. Je mně vděčen jako pes — je mně až hanba přijímat, co všecko dělá, aby mně za to usnadnil život. I kdybys mně, Kamilo, nic nevěřila, jedno můžeš: odcházel jsem od tvých oken s tak těžkým srdcem, že jsem se sotva vlekl.“

Zmlkl a Kamila se nervosně ozvala: „Já ti to věřím. Musím ti za to poděkovat, žes nikdy nepřišel. Protože —“ zachvěla se jí v hlase náhle vášnivá mladost a oddanost osmnácti let, které tak žhavě Ondřeje milovaly, „já bych ti byla slíbila čekat. Víc než tu naději bych nebyla dala, tak mne znáš. A bylo by se trápilo o člověka víc — oba bychom se byli mučili, že to je vlastně hyenismus, čekat na smrt člověka, počítat: kdy už. Ba ne! Jsem teď ráda, žes mně to řekl. Protože tehdy, když se to stalo — víš, nejvíc mne zraňovalo, že jsem se v tobě mýlila, že jsem svoje nejkrásnější city dala nehodnému. Jestli jsi mne měl také rád, potěší tě, že tak, jak je to teď, jsem docela šťastna. Také jsem se trápila, Ondro,“ řekla náhle prostince a oslovila ho tak, jako v těch mámivých večerech s vůní mathioly. „Léta jsem šla sama — pro ženu je to horší — zvlášť když jsem měla kolem sebe stále cizí děti. Přicházely čisťounké, vymydlené, rozkládaly tak pečlivě svoje sešity, zvlášť děvčátka. Vyslovovaly tak krásně slovo: maminka — myslila jsem si, že děti jsou jediní tvorové, kteří všecko myslí poctivě, a i když se jim něco nepodaří, musí se to odpustit, právě proto, že tu chyběl zlý úmysl. Ujišťuji tě: mít vlastní dítě bylo pro mne mnohem víc rozhodující než mít muže. Že je k tomu můj muž hodný a pořádný člověk, považuji za velikou milost osudu.“

„Kde jsi ho našla?“

„Náhodou,“ řekla Kamila krátce.

„Byla to láska?“

„Rozum, můj milý,“ usmála se Kamila. „Ale možná, že to bude ještě lepší, když láska mně už jednou pořádně dala co proto.“

„Ještě víno?“ řekl číšník zdvořile nad Ondřejovou prázdnou sklenicí.

„Děkuji —“

„Platím —“ pohlédla Kamila spěšně na hodinky a polekala se. „Za čtvrt hodiny jedu!“ vyňala chvatně peněženku, zaplatila a zatím co platil Ondřej svůj účet, přešla k věšáku a nasazovala si klobouk. Než potom sáhla po kabátu, byl už za ní, pomohl jí dovnitř, pak se rychle sám oblékl a opustil s ní místnost.

Venku už nepršelo.

Vítr, který se zato na ně přihnal hned u vchodu, byl velmi studený, až mrazivý. Kamila přitáhla úžeji límec pláště a přidala do kroku, ačkoliv nádraží bylo za rohem a až sem bylo slyšet posouvání stroje, hvízdání píšťalky a syčení uvolněné páry.

Pospíchala tak, že ani on už nemluvil. Šli mlčky, ona stále napřed, ve spěchu, který by byl prozradil i bez předchozích slov, že za tím novým životem jde ráda, s důvěrou ve štěstí. Teprve několik kroků před nádražním vchodem se zastavila.

„Prosím — nechoď už dál,“ zaprosila.

„Bojíš se lidí, viď?“ usmál se trpce. „Jedeš daleko a navždycky, už bys ani nemusila mít strach z klepů.“

„To je právě to — klep se táhne daleko, nikdo se nedohledí jeho dráhy. Ale i tak — ty víš, že nemám ráda dlouhé loučení. Připadá mně úplně trapné, když lidé jdou spolu až k vlaku a trapně civí jeden nahoru a druhý dolů, i když si navzájem mnoho znamenají. Buď zdráv, Ondro,“ zašeptala náhle překonána, jako by se sama usvědčovala ze lži v předchozích slovech. To proto, že se tu v jeho osobě loučilo opravdu poslední, co pro ni v malém městě ještě něco znamenalo. Celé mládí — ztracený domov —

„Přeji ti na to loučení opravdu vše nejlepší nejlepší! — Buď hodně zdráv!“

Podala mu ruku a on ji přijal, dlouhým, lítostným stiskem, jako by se mohl odtrhnout jenom s největší námahou. Smekl levicí klobouk a stál tu teď v matném světle zaprášené elektrické žárovky, která svítila nad Kamilinou hlavou.

„Děkuji ti za to přání — tobě ani přát nemusím, když jsi tak šťastna. Ani na tebe už dobře na rozloučenou nevidím, máš tvář ve stínu — a tobě tak sluší plné světlo. Ať ho máš hodně v životě — hodně —“

Než tomu mohla zabránit, vznesl si její ruku k ústům, pak ji pustil a stál se smeknutým kloboukem, zatím co ona běžela plaše zbývajících pár kroků podél plotu a vklouzla pak do nádražního vchodu.

Tam se ještě na vteřinu zastavila a uviděla ho.

Ale nebylo času nazbyt. V příští vteřině stála u volného okénka pokladny a zavolala na pokladníka jasně jméno stanice, která byla jejím příštím domovem, kde na ni čeká otevřená náruč jejího muže a kde se jednou narodí její děťátko.

3.

Dům stál na náměstí, na delší straně obdélníku, kterým náměstí bylo, díval se okny prvého patra i přízemními výkladními skříněmi obchodu k jihu. Byl omítnut světle šedou trvalou omítkou, z které hleděly vesele bílé rámy širokých oken. Výkladní skříně dole byly chrpově modré, modrý byl i nápis na bílém podkladu nad vchodem: J o s e f H r a b a. Snad už v malém městě nebylo ani pamětníka, že by tam kdy bylo napsáno něco jiného. Jenom nejstarší lidé si pamatovali jako pověst, že praděd tohoto Hraby sem přišel s ranečkem pláten na zádech, usadil se tu, jeho syn se už zakoupil, oba byli to, čemu se říká „k lidem“ a tak obchod na náměstí hezky šel. Všichni Hrabové se ženili ve starších letech a měli vždycky moudře jenom jednoho potomka, syna, který byl i dědicem, takže majetek vzkvétal.

Celé přízemí zabíral obchod, dozadu do dvora bylo veliké skladiště a písárna. Dvůr nebyl veliký, jenom trojúhelníkový klínek,

PRÁDLO

PRO CHLAPCE OD 6 DO 14 LET

Č. 1862. Košile s dlouhým rukávem a našitým límcem. Spotřeba: 2—3 m látky, 70 cm široké. Střih pro hochy od 6 do 14 let je za K 5·—.
Č. 1863. Pyžama z proužkovaného popelínu nebo flanelu, zdobené jednobarevnou látkou. Spotřeba: 4 m látky, 70 cm široké. Střih pro hochy od 6 do 14 let je za K 6·—.
Č. 1864. Košile s rozhalovacím límcem a krátkým rukávem. Spotřeba: 2 m látky, 70 cm široké. Střih pro chlapce od 6 do 10 let je za K 5·—.
Č. 1865. Spodky pro chlapce od 6 do 10 let. Spotřeba: 80 cm látky, 70 cm široké. Střih je za K 4·—.

1862

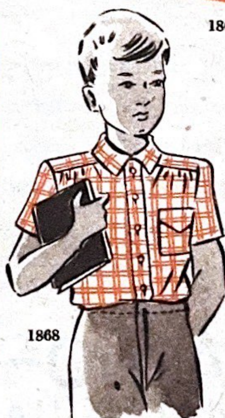
1863

1864

1865

1866

1867

1868

1869

1870

Č. 1866. Spodní kalhotová kombinace pro chlapce od 6 do 8 let. Spotřeba 1·25 m látky, 70 cm široké. Střih je za K 5·—.
Č. 1867. Noční košile pro hochy od 8 do 14 let. Spotřeba: 2—3 m látky, 70 cm široké. Střih je za K 5·—.
Č. 1868. Košile z kostičkovaného popelínu nebo flanelu. Spotřeba: 1·5—2 m látky, 70 cm široké. Střih pro chlapce od 6 do 14 let je za K 5·—.
Č. 1869. Noční košile z flanelu, zdobená kostičkovanou látkou. Spotřeba: 2—3 m látky, 70 cm široké. Střih pro chlapce od 6 do 14 let je za K 5·—.
Č. 1870. Trenýrky, nabírané v pase do gumy. Spotřeba: 80 cm látky, 70 cm široké. Střih pro hochy od 6 do 14 let je za K 4·—.
Č. 1871. Košile s krátkým rukávem z trikotinu nebo jiné prací látky. Spotřeba: 2—2·5 m látky, 70 cm široké. Střih pro hochy od 12 do 14 let je za K 5·—.
Střihy obdržíte v Evině závodě, Praha II., Jindřišská č. 5.

1871

Kreslila Růžková

vražený do dvorů a zahrad sousedních domů. Josef Hraba, který tu teď vládl, naříkal, že otec nepřikoupil lán pozemku na zahradu. Koupil to jiný a výhodně rozparceloval, Hrabovým ušla příležitost k zisku. Na dvůr ani mnoho slunce nepřišlo, právě jen v létě do toho úhlu, na ostatní vrhal stín dům.

V patře byly dva veliké pokoje nad obchodem a chodbou, ložnice a jídelna. Ložnice byla docela nová, vkusně moderně řešená, jídelna zařízena starým, ale krásným nábytkem, který Josefovi rodiče koupili v dražbě nedalekého zámku. Stylově k němu volil Hraba i malbu a záclony, Kamile se tu velice líbilo, připadalo jí jako dech romantiky, že má nábytek po zchudlých aristokratech, vysoký příborník s ozdobami vykládaného dřeva, s barevnými skly jako v kostele. Ale zamilovala si nejvíc velikou, krásnou kuchyni se dvěma okny, které — zrovna jako okna menšího přilehlého obytného pokoje hleděla do toho malého smutného dvorku, na sever, do okolních zahrad, na stromy, které v letošní mokré zimě bez mrazů se klátily po směru stálých, prudkých a studených větrů, jimiž pohorský kraj kolem města oplýval.

V celém domě byla čistota a pořádek, který Kamile lahodil. Zůstalo to všecko tak, jak si to zavedl Josef Hraba po smrti své matky. Ponechal si starší věrnou služku, která už jeho jako nemluvně nosila na rukách, potom se vdala a po krátkém manželství ovdověla. Neměla dětí a tak se vrátila znovu sloužit bývalé paní, ponechala si jenom maličký byt v podnájmu, do kterého vtáhla jako novomanželka a do kterého se teď zase vracela jenom spát. Celý den tiše, nehlučně a spolehlivě pracovala u Hrabových. Kamilu vítala uctivě, trochu s nedůvěrou, která brzy roztála. Nedala si vzít práce mnoho z ruky, posílala spíš paní dolů, do obchodu, že už to nahoře všecko zařídí a Kamila ráda šla. S plachou poníženostî ji tam vždycky pozdravovalo děvče, mladá, hezká učednice, která denně dojížděla na kole z blízké vesnice. Hraba se usmíval, když Kamilu uviděl. Byl-li sám, šel jí naproti a vodil ji po obchodě, zaučoval ji a zasvěcoval, kde co leží a jak se co prodává. Byl-li tam kupec a známý, představoval Kamilu s trochou formálnosti a jakési slabé pýchy: moje paní. Bylo mnoho zvědavých pohledů, které musila Kamila snést, ale nijak jí to nevadilo. Zůstala taková, jako byla, vlídná, trochu uzavřená a bylo jí lhostejno, co si kdo v městě o ní povídá. Jen se usmívala, když se její muž odněkud vrátil a zářil, že mu ji pochválili. Obchod pro ni znamenal úplně nový svět, kterému dosud nerozuměla, ale začínala se v něm uplatňovat aspoň tak, že zasahovala svým zjemnělým vkusem do aranžování výkladních skříní, do výběru věcí, nabízených zástupci. A úplně se propadala do okouzlení, když měla vybírat věci, určené výbavičce nejmenších, takových mrňat, jaké sama čekala. Jakživ si nepředstavovala, co k takové výbavičce všecko patří a jak je tn možno hýřit, v povlacích na peřinky, ve vyšívání podušek, ve výzdobě malinkých kabátků, čepečků a košilek, rozstřižených vzadu, i jaksi moderně po straně. I hračky tu byly, protože Hrabův závod byl svého druhu jediný v celém městě a proto značně mnohostranný. A když se při nákupech rozhodli, obyčejně to nejhezčí ani nešlo do regálů, ale nahoru, do výbavičky pro to jejich očekávané.

V šest večer se obchod zavíral, učednice odjížděla na kole domů, odešla i věrná Verunka. Dům ztichl. Kamila s mužem uzamkli dveře, ústící z obchodu do chodby a vystoupili nahoru, kde je čekal vyhřátý pokoj a večeře. Teprve po ní šli na procházku, na kterou se přes den nedostalo. Hraba byl pozorný, pomáhal ženě do kabátu a úzkostlivě ji napomínal, aby se oblékla dobře, aby se nenachladila — usmíval se proto svým, trochu suchým a střízlivým způsobem. Zamykali pečlivě dům a šli zavěšeni náměstím i uličkami města, které se takto Kamila učila poznávat. Ve dne je znala jenom z kostela, kam ji Hraba posílal na mši, protože to tu tak bylo zvykem. A někdy se dostali na procházku už i v neděli odpoledne, za slabého slunce, aby potom posvačili v malé cukrárně s honosným názvem kavárny, anebo povečeřeli v nevelikě, ale hezké restaurační místnosti na náměstí proti jejich domu. V neděli večer tu bývalo i kino s programy asi o půl roku zpožděnými za premiérami Prahy, nebo i ochotnické divadlo, kde se musili ukázat. Kamila až tiše žasla, kolik to má náhle společenských povinností a nechala si vysvětlovat, že obchodník se musí ukázat všude — to je na malém městě vzájemné.

Jenom na tři plesy v masopustní sezoně, na které Hraba z povinnosti musil, odepřela jít. Netančila a tak si vyprosila, že zůstane doma a využila toho k bližšímu a důvěrnějšímu seznámení se s novým domovem. Zatopila si vždycky v jídelně, mezi starým nábytkem, který se jí tak líbil, vytahovala jeho zásuvky a z nich sametová alba, ve kterých asi byly dříve fotografie šlechtické rodiny, teď bůhvíkde vyhozené, a na místo nich byly sem tam nastrkány obrázky Josefovy rodiny. Jeho rodiče, otec, tmavý a jistě hřmotný, a něžnější matka, po níž zdědil Josef podobu. Byla to táž tvář, kulatá, s tenký i rty a chladné oči, jenom brada byla žensky jemnější. Mnoho o ní Josef nemluvil, o nikom z rodiny, nechal vždycky spíš vykládat Kamilu a přerušoval řeč, začal-li o tom někdo v obchodě. Kamila věděla jenom, že matka přežila otce, že zemřela před dvěma lety. A také, že byla ze zámožné selské rodiny z vesnice, kterou bylo za jasných dní vidět s vršku za městem. Záhy osiřela, když jí už v deseti letech zemřel otec a matka se už nevdala. Jednou někdo v krámě řekl, že ta smrt byla tragická, ale Josef to zamluvil a Kamila nebyla zvědava. Co konečně na tom, jakou smrtí zemřel neznámý člověk o dvě generace před nimi a o tři před dítětem, které rostlo Kamile pod srdcem?

Když došla až sem, obyčejně zase odkládala všecko, co měla v ruce, opřela se pohodlně o lenoch křesla a přivírala oči v klidných, blažených představách a snech. Jak bylo všecko až sem jednoduché, několik řádečků v novinách a vzali se dva lidé. Žádné přísahy při měsíčku, beztoho skoro všecky plané, žádné sliby a horoucí milování. Dva lidé k sobě přistoupili s jasným a přesným vědomím skutečnosti, muž se postaral o domov a žena mu vdechla duši. Teď žijí vedle sebe, bez vzájemných vášnivých vznětů a citů, ale zato s vzájemným oceněním dobrých vlastností toho druhého. Nikdy si jeden druhému nepovídali, co pro sebe znamenají, ale slova tady byla zbytečná. Už si Kamila opravila svou původní představu o muži — už věděla, že není jenom samá suchá cifra, jak se to napoprvé zdálo, ale že je pod svým pláštěm střízlivosti docela hodný člověk, který je pozorný k ženě a ctí v ní matku svého děcka, na které se lidsky a upřímně těší. Bylo jí docela příjemno, že někdy k jedenácté zaharaší dole v chodbě klíč, ozve se zapadnutí, nové otočení klíče a pak se ponesou opatrné kroky nahoru. Ve dveřích se objeví známá tvář a mužský hlas řekne se zřetelným spokojeným zachvěním: „Tys na mne čekala?"

Kamila se už předem usmívala. Cítila se pevná a jistá ve svém malém království, bylo tolik silné přítomnosti, že se v ní uspávala a ztrácela minulost. Jenom někdy, docela tajně se přistihovala při tom, že by chtěla, aby se tu najednou zjevil Ondřej — už ne proto, aby plesala vytržením a chvěla se, že ho vidí. Ale proto, aby mu mohla ukázat, jak ji osud odměnil za jeho dávnou zradu, jak si tady hoví v teple útulného pokoje, zatím co venku se honí syrový vítr. Řekla by mu: podívej se, jak jsem šťastna — a měla by při tom pocit slabě vítězného vzdoru, že je jí lépe než jemu.

Když se dítě prvně pohnulo, rozplakala se štěstím.

Bylo březnové odpoledne, na malém náměstí před obchodem už bylo znatelné jaro. Vprostřed byl malinký parčík okolo starodávné sochy Marie Sedmibolestné, kterou prý sem kdysi před dávnými lety postavil jeden ze zámeckých majitelů na paměť své ženy. Socha byla stará, na severní straně mírně omšelá, ale parčík okolo ní byl pečlivě udržován zámeckým zahradníkem. Teď se na něm jasně zelenala mladinká tráva a slunce líbalo skloněnou hlavu Matky Kristovy i tělo jejího syna na klíně. Kamila se dívala do toho slunce a měla plné oči radostných slz.

Toho večera ji její muž přemlouval, aby šla k lékaři. Zprvu nechtěla, cítila se tak dobře, nevěděla nic o potížích, kterými jsou ženy v těhotenství stíhány, naopak, nikdy jí nebylo tak dobře, chutnalo jí jíst a divila se, když četla v Josefově staré lékařské knize, že jsou ženy v tom stavu týrány náladami, kterými týrají zase své okolí. Myslila si, že to asi leda nemocné ženy a také to muži řekla.

Přešel však ve svém domlouvání trochu sám do rozčileného tónu. „Nechceš-li, dobře. Ale já vím, že každá žena má jít k lékaři — stane-li se něco potom — bude to tvoje odpovědnost!"

„Tak dobrá," povolila, „když myslíš!" a vypravila se k lékaři hned zítra odpoledne.

Byli v městě dva; volbu mezi nimi jí usnadnil Josef tím, že ji dovedl až k dveřím, na nichž visela tabulka s označením ordinačních hodin. Potom ji opustil a Kamila usedla do světlé čekárny, kde už před ní sedělo asi deset lidí. Padla na ni trochu stísněnost. Až dosud ji nenapadlo, že se na mateřské očekávání musí člověk dívat také s lékařského stanoviska. Teď cítila stísněně, že i takové věci, takové citově posvátné věci se napřed musejí vykupovat stykem s lékařskými nástroji, desinfekčními prostředky a bůhví čím, že se na její osobní citovou záležitost podívá dnes prvně někdo očima vědy.

Trvalo dlouho, než se na ni dostalo. Vstupovala s trochu bušícím srdcem a oschlými rty do bílé místnosti, do které svítilo k západu skloněné slunce.

Pokračování příště.

VĚRA LORENCOVÁ

Touha

ROMÁN ČISTÉ LÁSKY

Staše Granovské bylo teprve sedmnáct let, když o její ruku požádal čtyřicetiletý profesor Richard Trojan, vynikající lékař a majitel sanatoria. Staša byla sirotek, od dětství vychovávaný v klášteře. Tam ve světě, mimo klášter, znala jen tetu Alexandru a svou milovanou starší přítelkyni Alenu. Před svatbou jela Staša s tetou Alexandrou do známých italských lázní. Tam se seznámila se slavným tenoristou Micaelem di Lazzara. Jejich vztah byl nejdříve vztahem čistého a nevinného přátelství. Micaelo se však nakonec do ní zamiloval, ale svou vášeň tajil. Uplynuly čtyři roky Stašina manželství s mužem, který příliš mnoho pracoval, než aby se mohl více věnovat své mladé ženě.

3. pokračování.

Tolik dávala — a co měla odměnou? Věčnou samotu ve velkém domě, své květiny a knihy a Alenu.

Nebylo to málo pro dvacetiletou ženu, před kterou se teprve nedávno rozevřel svět se všemi lákadly, s flirtem a smíchem a novými lidmi? Někdy se týral a mučil myšlenkami, že je Staša nešťastna, že pouze před ním utajuje svou hořkost a osamělost.

A když, poháněn takovou úzkostí, se vrátil domů, přiběhla mu Staša vstříc rozradostněná a vzrušená —

„Prosím, Richarde, pojď se mnou, musím ti něco ukázat!"

Celým tím zázrakem pak byl rudý kvítek pichlavého kaktusu, který se na několik dnů v roce proměnil z mrzutého a smutného bodláčí v plamennou krásu.

Nebo objevila v knihovně dlouho vytoužené dílo, Alena přinesla lístek na slavnostní představení, špačkové v zahradě po prvé vyvedli svoje mladé —

Ne, Staša neuměla být osamělá. Jak o tom mohl kdy pochybovat?

Měla umění, tak vzácné, radostně žít. Neznala nudu a spleen. Byla by se Richardovi vysmála, kdyby jí byl řekl o svých obavách. Osamělá? Nešťastná? Když byl pro ni život bohatý v klášteře, jak by mohl být smutný teď, v překrásném domě, v nevyčerpatelném bohatství knihovny, s nádherným klavírem zvlášť pro ni určeným?

Richard miloval nejvíce chvíle, když Staša hrála. Nervy unavené a vybičované chronickou přepracovaností se tišily a uvolňovaly při tichých tónech klavíru.

Staša milovala Chopina a Liszta. Hrála je čistě a procítěně, obzvláště skladby prvého, jehož hudba byla pro ni téměř božstvem. Někdy si myslíval, že nikdo nemohl toho churavějícího, smutného snílka a kouzelníka Chopina pochopit tak, jako ona.

„Ještě, prosím," žádal, když unaveně sňala ruce s kláves. „Ještě, miláčku. Tak rád ti naslouchám."

A díval se s láskou a vděčností jak ochotně vypjala unavená ramínka a její prsty se znovu roztančily po klávesách.

Alena, která se kdysi tak bála tohoto manželství, se teď chodila hřát na jeho sluníčku.

Ani ona nemohla nalézt kazu na Stašině štěstí. A jestliže bylo přece, bylo to stejně steskem Richardovým, jako jejím.

Byla to obapolná, nesplněná touha, kterou nechtěli vyznat jeden před druhým, malý a zraňující osten v Richardově velkém štěstí.

Dítě.

Malé, milované dítě, jeho a Stašino. Nepřicházelo. Sníval o něm, ačkoli se střežil říci to před ní a netušil, že i osamělé Staše někdy bolí srdce touhou po vlastním, drahém človíčku. Bylo jí necelých jednadvacet let a jiné dívky jejího věku se smály na tennisových hřištích a flirtovaly s mládenci. Jestliže Staša sama vyšla ven, míjela lhostejně klenotnictví a kožišnictví. Dlouhé a dlouhé chvíle stála před sněžnými závějemi peřinek a košilek, před droboučkým prádélkem, tak maličkém a něžném, že jí srdce trnulo touhou. Snila někdy se zrůžovělými tvářemi o překrásném proutěném kočárku, o stuhách a krajkách, o děťátku, které by mohla hýčkat v náručí, o teplém, sladkém tělíčku, které by bylo cele její, které by vyplnilo její poslední, nejkrásnější sen.

Nevěděl o tom nikdo, ani Alena. Snad se i to jednou splní a pak už nebude nic, co bych si přála!

Někdy, v prvních měsících svého manželství si vzpomněla na krátké týdny v Italii, na přátelství, na které byla tak pyšna.

Micaelo — jak dávno už asi na ni zapomněl! A on zcela jistě zapomněl. Někdy trochu bolela ta myšlenka — ale jak mu to mohla mít za zlé? Tíha kolika přátelství na něm spočívala! Kdyby měl myslit na všechna děvčata, kterým jednou či dvakrát poslal květiny, nezbyl by mu pravděpodobně čas na nic jiného.

Dvacetiletá Staša se mírně a moudře usmívala svému pocitu zranění před čtyřmi roky, když Micaelo o sobě nedal vědět ani jedinou řádkou. Ještě teď, když příležitostně viděla v novinách jeho jméno, čtla se zájmem každou podrobnost.

Ne, já jsem nezapomněla na naše přátelství, Micaelo, pro mne je stále ještě vzácné a drahé. Kdesi v jejím šatníku byla ještě uschována hrst uschlých růží, které jí poslal k svatbě.

Nedívala se na ně nikdy. Vzpomínka, něžná, ale teď už jen mlhavá, byla kdesi hluboko na dně srdce.

Bylo tu tolik jiných věcí, které plnily její mysl. A v první řadě a na prvním místě člověk, který teď pro ni všechno znamenal, nejlaskavější a nejněžnější, Richard.

A přece, když jednoho dne otevřela noviny a čtla, že Micaelo di Lazzara uspořádá v Praze několik koncertů, srdce se jí divoce rozbušilo. Běžela s planoucími tvářemi k telefonu, aby to Richardovi oznámila.

„Říšo, představ si, Micaelo di Lazzara přijede do Prahy! Právě jsem to čtla. Ale víš přece, tehdy, když jsme byly s tetou Alexandrou u moře — není to krásné? Já se už tolik těším! Myslíš, že mne ještě pozná?"

„Zcela jistě, miláčku," řekl Richard po malé pomlčce. „Ty si ovšem velmi přeješ jít na jeho koncert?"

Na Stašiných rtech se chvělo impulsivní „ano"! Ale cosi v tónu člověka, kterého měla na světě nejraději, ji přimělo říci něco jiného. „Ty — ty si to nepřeješ, Richarde?"

„Ale ovšem," řekl známý, trochu unavený lékařův hlas. „Půjdeme. A teď mne omluv, má malá, mám ještě mnoho práce —"

Když odložila sluchátko, zůstala okamžik stát, dívajíc se upřeně na telefonní přístroj. Pak přešla znovu ke stolku s novinami.

Micaelo di Lazzara.

Ach, kolik podivných, šťastných pocitů to jméno vyvolalo, ale teď už to nebyla ta prudká radost jako před chvílí. Richardovi to nebylo vhod.

Micaelo —

Snad má Richard pravdu. Kdyby ho opět spatřila — k čemu by to vlastně bylo? Měla radost, ach, jak velikou radost! Představila si na okamžik, že mu stojí tváří v tvář, že se dívá do těch smavých, černých očí, že naslouchá zvuku toho známého, líbezného hlasu a cítila, jak se šťastně usmívá a jak jí prochvívá radostné vzrušení.

Ale to nebylo správné. Byla stále ještě tak dětsky nevinná, přes pětileté manželství byla stále ještě plachým a samotářským poutníčkem. Ne, Micaelo, raději ne.

Všechna má radost a všechny mé šťastné chvíle patří Richardovi.

Nepůjdu na jeho koncert, řekla si pokojně, s modrou a láskyplnou pokorou. Složila noviny a připravila je na Richardův stůl a jak ještě jednou, naposledy její oči pohladily Micaelovo jméno, ucítila něco, co již dlouho, dlouho osamělý poutníček nepoznal: lítostivý smutek.

Jako by závoj padl na obvyklou, usměvavou vyrovnanost jejího srdce.

Trvalo to jen vteřinu, v příští chvíli se usmála sama sobě a pokračovala ve svých každodenních povinnostech.

Když přišel Richard večer domů, tentokrát časněji než obvykle, Staša pozdvihla oči od knihy a v jejím úsměvu nebylo stínu.

„Nuže, miláčku, kdy je ten koncert?" zeptal se, když usedl proti ní a zadíval se na ni, tak jako každého večera se znovu obnovenou pýchou a něhou.

„Nevím, Richarde," řekla pokojně. „Nedívala jsem se. Ty jsi vždycky večer tak unaven a jsi rád, když si můžeš odpočinout. Nepůjdu tam."

Mužovy prsty sevřely náhle velmi pevně opěradla křesla a šedé oči se na ni pevně zadívaly.

Obrátila se již zpátky ke knize, ale i kdyby byla vzhlédla, nebyla by vyčtla nic z náhlé bouře v jeho nitru.

Neboť Richard příliš miloval a čtyřicet let se díval do srdcí stům lidí. Staša — se bála toho člověka? Jeho něžná, mladinká Staša, sama, instinktivně couvala?

„To je ovšem hloupost, miláčku," řekl po vteřině klidně. „Proč bychom si nešli poslechnout tvého dávného přítele?"

Pozdvihla oči, ne, nebylo v nich stínu ani tajemství. „Myslila jsem, když jsem ti volala, zdálo se mi, že s tím příliš nesouhlasíš, Richarde. A já si nepřeji nic, co si nepřeješ ty."

Vztáhl ruce a přivinul ji k sobě a zasmál se blaženou úlevou. Tedy ne ze strachu, ale protože cosi v jeho hlase jí řeklo, že není nadšen. Jen z ohledu k jeho přání.

„Ty moje malá, ty moje líbezná," smál se a Staša přitiskla usměvavě tvářičku k jeho tváři. Byl stále tak bezměrně laskavý a dobrý a ještě dnes, po pěti letech ji to naplnilo štěstím a oddaností.

„Půjdeme na ten koncert, přestože se ti zdálo, že to nepřijímám s jásotem. Tvůj muž má přece právo znát všechny tvé přátele. Jsem na něj velmi zvědav. Na všech fotografiích, které jsem viděl, je to jenom překrásný člověk a z toho si nelze příliš vybrat, že?"

„Ach, on je nesmírně milý a hodný," řekla Staša vřele. „Ale — opravdu bych raději nešla, Ríšo. Víš, mám tak krásnou vzpomínku na to léto. Snad si ji pokazím? Snad je teď docela jiné než dříve?"

Tím lépe, napadlo mu bezděčně. „Uvidíme," dodal nahlas.

Staša se tedy podrobila. A jak se očekávaný koncert blížil, přistihovala se, že každého rána nedočkavě škrtá nový den, jako dítě před svátkem. Ještě pět dnů, ještě čtyři, ještě tři —

Alena ovšem měla jet s sebou. Staša měla nové šaty a když se v nich večer, rozzářená, s třpytnou korunkou plavých vlasů před Alenou otáčela, mladá žena ucítila zase tu skoro zapomenutou úzkost.

„Jsi překrásná," řekla a myslila: i on to uvidí. Co jí asi řekne?

„Já se tak těším," zasmála se Staša a rozvířila svou širokou, průsvitnou sukénku kolem sebe. „Myslíš, že mne pozná? Richard je tak zvědav na něj. Snad se příliš nezměnil za těch pět let, viď?"

„Sotva," řekla Alena. Ale ty, Stašo, ty ses změnila. Nejsi již holčičkou, ale kouzelnou ženou a on to uvidí.

Staša byla hodinu před odchodem hotova, vzrušení jí nakreslilo růžové stíny do tváří, oči jí zářily, vyhlížela jako děvče, které jde na svůj první ples, jako mladinká žena na prahu života, který dosud čekal za slavnostní oponou.

Alena, půvabná a vážná v černém hedvábí, seděla v křesle a přihlížela, jak Staša nedočkavě čeká na Richardovo zazvonění, jak přechází netrpělivě s místa na místo, zastaví se před zrcadlem a urovná uvolněnou vlnu zlatých vlasů, prohlédne své přepůvabné šaty a znovu stočí oči po hodinách. Richard slíbil přijít dříve. Ale bylo sedm hodin, půl osmé a dosud se neobjevil.

Koncert začínal v osm.

Přesně za pět minut osm zazvonil telefon.

Staša zdvihla sluchátko a Alena viděla, jak její zářicí oči náhle pohasly a ústa ztratila svůj vzrušený úsměv.

„Ano, ano, já rozumím, naprosto se nehněvám, drahý." A pak se maličko usmála a mechanicky přejela rukou svou průsvitnou, širokou sukni. „Ne, zůstanu raději doma. Netěšilo by mne to bez tebe. Na shledanou."

Zavěsila a obrátila se k Aleně. A její tvářička byla podivně změněna, jako by se náhle uzavřela a zbezvýraznčla, všechna ta nedočkavost, touha a radost jako by byly odvanuty bůhvíkam.

„Richard nemůže jít, přivezli mu tam mladé děvče, postřelila se. Musí ji okamžitě operovat. Já nepůjdu také. Máš nejvyšší čas, Alenko."

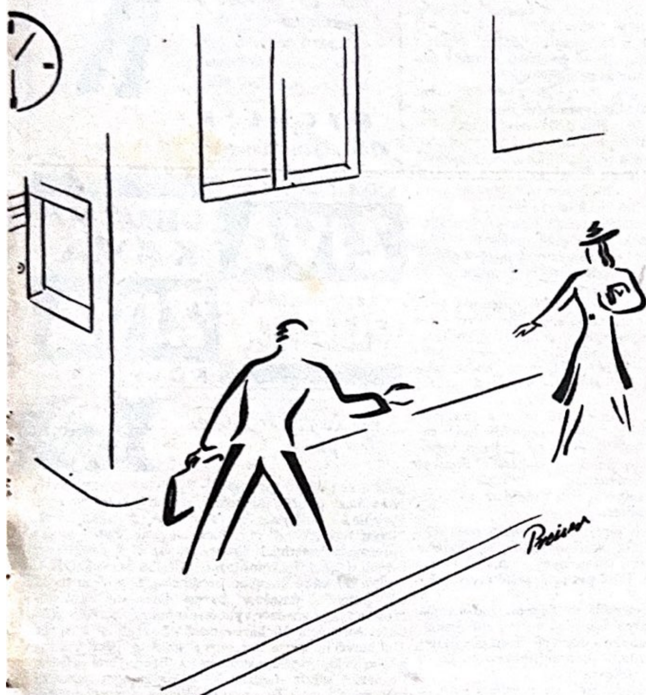
„Ale — nechceš jít se mnou, Stašo? Tolik ses těšila!"

Staša potřásla hlavou a slabě se usmála. „Musila bych myslit na Richarda a na to děvče tam. Snad se mu podaří ji zachránit. Zítra mi povíš, jaké to bylo a jak se ti Micaelo líbil."

Alena přikývla, ale nesouhlasila docela. Staša byla již několikrát s ní samotna, proč právě dnes ne, proč se dnes bála — jít bez Richarda? Co vlastně, kým byl vlastně Micaelo, že jeho jméno Staša tak lehce pronesla, tak nějak — příliš lehce?

Staša se dívala z okna za vozem, který Alenu odvážel. Stála tam ještě dlouhou chvíli, v pokoji bylo temno, její světlé šaty se neurčitě třpytily, paprsek pouliční svítilny nalezl náramek na jejím zápěstí a zjiskřil na něm.

Minuty ubíhaly, teď již Micaelo zpívá a lidé okouzleně naslouchají — a Richard se

sklání nad bledým dívčím tělem, naslouchá slabému tepu srdce a jeho laskavé, požehnané ruce rychle pracují —

Staša se pomalu obrátila od okna, prošla halou a vystoupila po schodech ke své ložnici. Rozepjala náramek a tenkou šňůru perel, pak sklouzly slavnostní šaty na zem s tichým šelestem, jako utajený povzdech. Pak jeden po druhém drobné střevíčky, Staša vklouzla do černého pánského županu, oblékla pantoflíčky a sešla dolů. Rozsvítila stojací lampu u stolku, usedla a čekala.

Asi za hodinu zvonil telefon.

„Je to hotovo," řekl unaveným a uspokojeným hlasem Richard. „Myslím, že jsme ji zachránili, střelila se dost nešikovně. Nedostaví-li se komplikace, bude za nějaký týden zcela zdráva a doufejme, že i vyléčena ze svých pošetilých kousků."

„Opravdu?" Stašin hlas zazvučel opravdovou radostí. „Jsem na tebe pyšna, Richarde. Musíš mi všechno podrobně povědět, až přijdeš domů. Zdržíš se ještě dlouho?"

„Za hodinu nebo dvě jsem u tebe. Počkám ještě až se probudí z narkosy, myslím, že noc bude klidná. Na shledanou, Stašo."

„Na shledanou," odpověděl teplý hlas a sluchátko cvaklo.

A muž si teprve teď uvědomil, že neřekla ani jediné slovo o svém ztraceném, vytouženém večeru.

Staša, jeho milá, dobrá dívenka —

S úsměvem vstal a vyšel ze dveří. Sanatorium spalo, na chodbách svítila tlumená světla, vzduch voněl známou a po léta navyklou a milovanou vůní.

To děvče bude určitě žít, byla tak mladá. Nebyla to jen ta nešťastná, pošetilá láska, ale především to rozletěné, divoké mládí, které stisklo revolver u smutného srdce.

Bude žít, udělal vše, co bylo v jeho silách, za týden se ty polodětské oči zatřpytí úsměvem a klopýtajícímu mládí se zase rozjasní svět.

Pošetilá holčička.

A jeho moudrá, líbezná Staša čeká doma na jeho příchod.

Snad bylo lépe, že to takto přišlo, snad bylo lépe, že se to italské přátelství neobnovilo.

Šel dál s lehkým srdcem a Staša doma, schoulená v lenošce, čekala na jeho návrat.

V koncertní síni, někde uprostřed nadšených, bouřlivě tleskajících lidí se ukláněl Micaelo di Lazzara, Micaelo, kterému uplynulých pět let nakreslilo lehké stíny kolem úst a který pohlížel na zfanatisovaný dav kolem sebe s úsměvem téměř shovívavým. Vůbec si nepovšiml nenápadné mladé ženy v černých šatech, která už dávno nevěřila na lásku, která už dávno zúčtovala se životem a uvědomovala si teď užasle a úzkostlivě divoký tep svého srdce.

I pro Alenu znamenal tento večer hluboký převrat v celém životě.

VII.

A přece Micaelo

„Tak povídej — bylo to krásné včera?"

Alena pozdvihla oči, ale vyhnula se Stašinu pohledu. „Velmi krásné, Stašo. Koncert bude určitě opakován. Neviděla jsem ještě nikdy takové nadšení jako večera. Lidé byli přímo očarováni. Jeho hlas je skutečně jedinečný. Ale myslím, že na tom úspěchu má podíl i způsob jeho přednesu, celá jeho osobnost, prostě on sám."

Staša přikývla. Usmívala se a Alena marně hledala nějakou stopu té včerejší vzrušené dívčiny v její klidné tváři. „Byl odjakživa miláčkem všech. Pamatuji se, jak se tehdy lázničky přeplnily a jak se náhle zaleskly a zpyšněly, jenom proto, že byl ohlášen jeho koncert. I v osobním styku je okouzlující."

Alena sklopila oči na nervosně sepjaté ruce. „Není to zvláštní, že se dosud neoženil? Musí přece být sta žen, které jsou do nějzamilovány?"

„Snad žádná z nich není tou pravou," zasmála se Staša. „Všechny ženy po něm touží — a on se jim vysmívá. Pamatuji se, jak se vždycky mračil, když některá ctitelka porušila etiketu a sama mu vstoupila do cesty. Pokud vím, nečetl vůbec dopisy, které mu psaly. Odpovídal na ně jeho tajemník. Nu, jednoho dne potká tu pravou a nenahraditelnou — "

„Snad," řekla Alena tiše.

Vracela se pak stále k tomuto předmětu a Staša se s úsměvem rozpomínala na podrobnosti dávného přátelství, na Micaelova slova a úsměvy, na obvyklá gesta a nálady. Viděla ho náhle tou vlastní vykreslenou podobou tak zřetelně před sebou, jako by se teprve včera byli rozloučili naposled.

„Slibuji, že jednou přijedu k vám, dušinko — "

Nikdo před ním a nikdo po něm už nevyslovil to jméno, tu sladkou malou lichotku, kterou on říkal česky svým zvláštním měkkým přízvukem.

Naučila jej česky několik vět — jak dávno už je asi zapomněl —

Dušinko . . .

„Připadá mi, jako bychom se teprve včera byli rozešli," řekla, usmívajíc se pod Aleniným zpytavým pohledem. „A zatím je to už pět let. Jak dávno už jsem mu asi vymizela z paměti."

Ještě včera by tomu Alena nebyla věřila. Zapomenout na Stašu?

Ale dnes — jistě, dávno zapomněl! Jinak by byl přece psal, dal o sobě vědět, ne, nevěděl už nic o těch dnech, o kterých Staša vyprávěla se zářícíma očima, už dávno nevěděl, že říkával vyčítavě: „Čekám tu dnes už tak dlouho na tebe, carissima — "

Ne, nevěděl už nic o ní. Ale slyšela v duchu ta něžná italská slova, která pro Stašu asi míval a která vyslovoval svým sladkým hlasem.

Když se loučily, neobvykle brzy toho dne, Staša se nabídla, že ji doprovodí.

Venku bylo pozdní jarní odpoledne, ve vzduchu byla lichotivá záře zapadajícího slunce.

Staša a Alena seběhly dolů s Letné, přešly most a šly po nábřeží k Alenině domovu.

„Dnes je překrásný den," řekla Staša nadšeně. „Je mi vždycky líto Richarda, který je zavřen celý den v sanatoriu a neví nic o kvetoucích stromech a vonícím vzduchu. A snad ani nechce vědět, je tak krajně obětavý a tak cele oddán své práci."

„Ano, on je skvělý člověk," řekla Alena nepřítomně.

Dnes byl skutečně podivuhodný den, zdálo se jí, že po prvé po letech vidí a cítí zase jaro.

Jako kdysi, když chodila zmámeně Prahou a měla v krvi svou divokou a bolestnou lásku. Ach, jak byla tehdy mladá a jak celý svět tepal v její krvi! Všechno mělo podivuhodný lesk a význam, vždyť každou vteřinu mohla někde mezi všemi těmi neznámými lidmi zahlédnout vysokou Ronovu postavu, ucítit horký stisk jeho prstů. Bylo právě takové jaro tehdy, před lety, když s ním utekla lásce vstříc, kdy prostě krev a láska byly silnější než všechno ostatní.

Jak dávno už to bylo. Navždy pohřbeno tehdy po probuzení v Richardově sanatoriu, všechna vášeň a všechna touha a všechno rozezpívané mládí.

Bylo by možno, aby se to ještě vrátilo, aby ještě mohla tak horce milovat a trpět a toužit —

Zastavily se před Aleniným domovem, Staša ji políbila na rozloučenou a usmála se na ni.

„Jsi tak hezká dnes, Alenko, tak ti září oči, neviděla jsem tě ještě tak hezkou a mladou!"

„Blázínku!" zasmála se Alena. Ale bezděčný ruměnec jí vstoupil do tváří a uvědomila si skoro provinile, že se skutečně už po léta necítila tak mladou jako dnes.

Rozloučily se a Alena vešla do domu a Staša šla pomalu zpět.

Přemýšlela o svých posledních slovech a uvědomovala si s úžasem jak málo dosud myslela na to, že Alena je nejen nejdražším a nejmilejším přítelem, ale i krásnou mladou ženou. Tehdy, po nešťastném zakončení jejího manželství a zmařené touze po dítěti, viděla Alenu naposled jako člověka, kterého dovedou city zpustošit, který je zranitelný v lidských tužbách a snech. Pak už navždy to byl jen kamarád Alena, vyrovnaný a klidný člověk, tak dokonale moudrý, milý a střízlivý.

Jak to bylo možno, kolik jí vlastně bylo let? Snad dva, snad čtyřiatřicet. Vždyť je to ještě mládí, ženy Alenina věku se vdávaly a milovaly a hýčkaly v náruči první dítě.

Znala ji tak málo, nebo Alena skutečně po všechna ta léta zapomněla, že vyjma Stašu, Richarda a práce existuje také ještě celý nesmírný, vibrující svět?

Staša pozdvihla obličej vstříc vlahému větru a tiše se usmála.

Ta dnešní Alenina proměna — měla svůj zvláštní, skrytý význam? Bude se ještě někdy zase tak blaženě smát jako kdysi?

A náhle se její myšlenky přetrhly a nezbylo po nich nic, srdce se jí prudce rozbušilo a vehnalo do tváří záplavu krve.

Několik kroků od ní stál Micaelo. Opíral se o zábradlí a díval se na majestátní obraz hradu za řekou. Klobouk držel v ruce a vítr mu čechral ty známé, tmavé, chlapecky kučeravé vlasy.

Staša se zastavila a dívala se na něho, ne, nezměnil se, byl to týž Micaelo jak jej viděla naposledy. Pyšné čelo, něžná a smyslná ústa, pevná brada rytíře a dobyvatele.

Zapomněla již, jak úžasně byl veliký, ale pamatovala si to nedbalé a pyšné držení ramen, pamatovala se na překrásné, opálené ruce, které teď svíraly zábradlí.

Slibuji, že jednou přijedu k vám —

Pokračování příště.

Turecká spisovatelka SUAD DERVIŠ radí ženám:

JAK VYCHOVÁVATI MANŽELA

Ještě do nedávna byla turecká žena v zajetí harémů. Neměla právo mluviti do veřejných věcí, nesměla se objevit na ulici s odhalenou tváří, nesměla studovati, nesměla zastávati úřad. Kemalovo Turecko strhlo rychle tyto staré zvetšelé tradice, diktované zpátečnickou církví. Kemal paša zbavil zemi potulných mnichů, zlomil vliv kněžstva, které se bránilo novému pokrokovému řádu a přikročil k pronikavým reformám. Z jeho prvních úkolů bylo osvoboditi tureckou ženu z harémů a učiniti z ní platnou spolupracovnici na velkém díle národní obrody. Dnes má Turecko ženy lékařky, inženýrky, profesorky a přirozeně, že nechybí ani spisovatelky.

Přinášíme článek jedné z nich, Suad Derviš, v němž radí tureckým ženám, jak působiti na muže, aby se stal dobrým manželem. Článek je nejen zajímavý pro spisovatelčiny nápady, ale také proto, že ještě před ne tak dávnými lety v Turecku to byl muž, který mohl se ženou nakládat jako s majetkem a neomezeně určovat její osud. Ženě nesmělo nikdy ani přijíti na mysl, že by mohla muže vychovávati podle svého a dokonce snad o tom psát.

A protože její rady platí pro všechny ženy a všechny muže na celém světě, předkládáme jej i našim čtenářkám:

Muž v životě ženy

Muž hraje v ženině životě hlavní roli. Žena však si nikdy nemá brát mužovy špatné vlastnosti příliš k srdci; nemá se s ním hádat, ani debatovat o sporných věcech — ale pomalu jej převychovávati. Vychovávati — jako malé dítě. Musí se říditi základním pravidlem: správná žena-matka vychovává své dítě přísně a dává mu na jevo svou autoritu; správná žena-manželka vychovává svého muže jen svou podřízeností, vlídností, za kterou se skrývá pevný cíl. Muž se nikdy nesmí dozvěděti, že je vychováván. Potom se okamžitě stane zatvrzelým a obezřetným, takže se nám již nikdy nepodaří jej ovlivniti. Zde si musí žena pomoci chytrostí a lstí, kterou se ostatně každá z nás vyznačuje.

Deset základních bodů k výchově muže

Než začneme s výchovou, prozkoumejme samy sebe, jsme-li schopny tak velkého úkolu. Prozradím vám, jaké vlastnosti musí žena bezpodmínečně míti:

1. vůli,
2. inteligenci,
3. chytrost, která je ženě vrozena,
4. sebeovládání, jehož použije, aby zastřela vlastní inteligenci a úmysl působiti na muže,
5. dobrou duševní pohodu,
6. trpělivost a vytrvalost,
7. vytrvalost a trpělivost,

za 8., za 9. i za 10. trpělivost a vytrvalost, trpělivost a vytrvalost a zase trpělivost a vytrvalost.

Buďte vždy a stále ve střehu...:

Žena nesmí nikdy zapomenouti, že muž je jejím „protivníkem“ a musí býti proto svrchovaně opatrná. Rovněž nesmí nikdy zapomenout na to, že její manžel jí byl jednou zcela cizím člověkem. Ani v největší lásce nebo návalu štěstí, nesmí mu dovoliti, aby si vyhradil určitá práva. Později by toho jistě velmi litovala a marně je žádala zpět.

Nezapomínejte na první dojem

Na první dojem nezapomínáme ani po letech. Buďte tedy již od počátku a potom po celý život milé, přívětivé, skromné, veselé, snad i koketní, hlavně ženské s dávkou dětskosti, jemné, střezte se však býti energické, nudné nebo odměřené. Rovněž ne nenáročné. Muži by si vás rychle osedlali. A nemáte-li tyto vlastnosti právě vrozené, snažte se je získati dobrou výchovou. Jistě vám velmi prospějí!

Nedovolte muži, aby vás zanedbával!

Nikdy se nermuťte nad tím, že se vám manžel vymlouvá na nedostatek času. Buďte chytrá a vyhrajete! Nemá-li pro vás muž čas, nebo alespoň na to stále poukazuje, použijte této následující malé lsti. Chcete jít na příklad večer do biografu. Víte však, že manžel se vrátí domů a nebude o tom chtít ani slyšet. Postavte ho tedy k hotové věci. Kupte prostě lístky, pěkně se ustrojte a připravte šaty i jemu. A potom mu vysvětlete, že jste ho chtěla mile překvapit, protože si myslíte, že by se rád na ten a ten film šel podívat. Zprvu snad bude hubovat, potom však jistě s vámi půjde, protože lístky jsou již koupeny a šaty připraveny. Vzpomeňte si na moje poslední čtyři body, které jsem vám napsala — to je trpělivost! Je-li váš mužíček zvláště zatvrzelý, předstírejte bezradnost nad tím, jak jen je to možné, že jste se mohla v jeho přání mýliti. S povzdechem řekněte, že je to velká škoda, neboť jste se na večer těšila a malovala si ho nejkrásnějšími barvami. Muži mají přece jen kousek srdce a tak jistě se na konec váš pan manžel oblékne a půjdete. A teď pozor! Na vás záleží, aby se mu večer opravdu líbil a častěji se opakoval. Buďte milá, veselá společnice a nenahraditelná kamarádka. Domů však jděte okamžitě, jakmile se jen o tom zmíní. Bude-li se mu tento večer líbiti, buďte ujištěna, že přijde den, kdy vás sám požádá, abyste s ním někam šla.

Manžel – jako host u stolu

Jedna z věcí, pro ženu nejtrapnější, je mužovo hubování u stolu. Záleží jen a jen na ženě, aby tomu zamezila. Nejdříve mu jasně a energicky vysvětlete, jak si představujete, aby se u stolu choval. Ostatní zařiďte sama. Vykouzlete prostředí, které mu nedovolí, aby se choval „jako doma“. Prostřete pěkně stůl, nezapomeňte na květy, sama se pěkně oblecte — zkrátka jako by byl na návštěvě někde v cizím domě. A věřte, že jej ani nenapadne hubovati nebo se zlobiti. Zabrání mu v tom vaše přívětivost a dobrý úmysl.

Aby se muž dobře oblékal...

Většina mužů nedbá o svůj dobrý vzhled. Je to vada vrozená asi tak jako nám parádivost. Chraňte se manžela kritisovat. Muži kritice přístupní nikdy nejsou. Pečujte o jeho šat a prádlo, zajímejte se o nákupech. Projevte chuť jíti s ním — zvíte-li předem, že chce jít k svému krejčímu — potom prohoďte, jako mimochodem, vidíte-li látky, které by mu slušely: „No tohle by ti ale padlo!“ Uvěří vám, neboť muži jsou ješitní a domýšliví. Myslí na své půvaby i když jich postrádají. Jakmile se muž zajímá o látku, která se vám líbila, ihned mu nadhoďte, aby na vás nedal, aby jednal jen podle svého vkusu, že vy pánské módě pranic nerozumíte. Nezapomeňte se mu však zmíniti, že on dobrý vkus má. S lichotkou pochodíte u každého muže. Občas ho překvapte nějakým nákrčníkem nebo kapesníčkem a uvidíte, že sám začne na sebe dbáti.

Zapomíná váš manžel na malé pozornosti?

Každá žena očekává od svého muže určité, třeba jen malé pozornosti, na které dnešní muž nemá často kdy. Stává se, že mužova mysl je plně zaměstnána prosaickými věcmi všedního života, jako je na příklad starost o rodinu, o chléb, uhlí a podobně. Jestliže však vám tyto mužovy pozornosti chybí, nedávejte na jevo, že je postrádáte. Chovejte se ale tak, aby se muž domníval, že vaši duši ještě zcela nepronikl, že vás ještě zcela nezná. Musíte mu býti novou a novou. Tím vzbudíte jeho zájem, který přinese i ty drobné pozornosti, jichž postrádaly.

Žena oporou muže

Stává se často, že je žena mužovými schopnostmi zklamána. Nevydělává tolik, kolik by podle jejího úsudku mohl vydělat. Nikdy mu to však nesmíte vyčítati, předhazovat. Zásadně mu neudělujte rady, jak by si měl počínat. Chcete-li povzbuditi muže k většímu úsilí vydělat peníze, musíte vyjíti z poznání, že muž je rád, jestliže ho někdo obdivuje. Spíše: jestliže někdo obdivuje jeho schopnosti. Radami byste mnoho nezískaly. Muž se domnívá, že je inteligentnější a chytřejší než žena a proto mu tuto domněnku musíte nechat. Máte-li nějaký, skutečně dobrý nápad, jak by mohl vydělati více, obratně mu jej předestřete a vsugerujte. Při tom ovšem dělejte, jako by to byl nápad jeho. Obdivujte ho a tím muže přiměјete, aby jej uskutečnil.

PLETEME DĚTEM

Děti 4—6leté oblékáme nejlépe do tmavomodrých kalhotek nebo sukénky a do světlejší halenky, která má krátké nebo dlouhé rukávy. Upleteme je ručně z vlny nebo z příze. Můžeme dobře použít i materiálu staršího, vypraného a přibarveného na vhodný odstín. Model první čís. 1872 je upleten ze světlemodré vlny. Spotřeba: 4 přadena po K 9·80 (8 bodů).

Model druhý, č. 1873, je upleten také ze světlemodré vlny a má bílou a černou vlnou vyšitého psíka. Spotřeba: 6 přaden vlny po K 9·80 (12 bodů). Kalhotky a dívčí sukénka č. 1874. Sukénka je pletena z vlny šedé (spotřeba 8 přaden po 7 K, 24 bodů), nebo z leklé modré (spotřeba 8 přaden po K 9·80, 16 bodů). Jednotlivé střihy i s popisy práce jsou po K 4·—

Veškeré objednávky adresujte na: „Evin závod pro ženské ruční práce“, Praha II. — Jindřišská 5.

Foto archiv Hvězdy

Křečové žíly?

Křečové žíly, rozšířené cévy, záněty vyžadují léčení ještě dříve než nastanou zlé komplikace (vředy bércové), které mohou ublížiti celému organismu.
Použijte obkladů masti

„CHEMONAX“,

která vniká hluboko do vazivové tkáně a působí obrat i ve zlém stadiu. Vnitřně použijte současně tablety „EUKONAX“. Osobně obdržíte v Adamově lékárně na Václavském nám. 8, nebo Vám zašle: **Lékárna „U Zlatého kalicha“, Praha VII., Braunerova tř. 14./Ch 21.**
CHEMONAX K 39·40 — 69·40, nejvýhod. K 122·50. — EUKONAX tablety (150 tabl. K 39·50) — (300 tabl. K 67·-).
Žádejte též v lékárnách. 8570

Konečně kuří oka zmizela!

„Pryč s ním“

5027 **pomohl!**

Přípravek „Pryč s ním“ na kuří oka a tvrdou kůži dostanete v lékárnách a drogeriích v krabičce

SANATORIUM U SV. BERNARDY
tel. 342-22 327-98 **Praha II, Kateřinská 19** prospekty zdarma 9049
Porody-Nemoci ženské-Chirurgie

Nezanedbávejte své nohy! Trpíte-li křečovými žilami, zánětem cév nebo bércovými vředy, přečtěte si inf. spisek o VENOSANU. Zdarma zasílá: Neopharma, Praha II., Podskalská 40/A. 1281

MUDr. J. ERMAČENKO sepsal populární publikaci léčení pohlav. chorob.
Vyd. a prod. M. Schäfer, Praha I., ul. U Prašné brány č. 1.
10106 K dostání u knihkupců.

ODBORNÍ LÉKAŘI
SEZNAM
Schválen lékařskou komorou pro zemi Českou

PRO NEMOCI KOŽNÍ A POHLAVNÍ:

SVĚTNIČKOVÁ M. MUDr. (jen kožní), Praha I., Staroměstské n. 16. U Celetné ul.
9851 Ord. 2—6 odpol., dop. dle úmluvy. Tel. 214-06.

PRO NEMOCI KOŽNÍ, POHLAVNÍ A KOSMETIKU:

BARTŮŇKOVÁ -Gabrielová Žofie MUDr., Praha II., Vodičkova 36 ,I. p., palác Lucerna. Ord. 10—12, 15—18 h., mimo sob. odp., ned. a svát. Tel. 283-82. 10430

ČERNÁ M. MUDr., Vinohrady, Schwerinova 44. Ordinuje 10—2, 3—5. Úterý až půl 20. Tel. 536-31. 8961

FRENZLOVÁ -Sladkovská M. MUDr., Praha II., Vltavské nábř. 4· Ord. 11—12, 5—6 h. Tel. 463-70.

KARÁSKOVÁ -MAKARIUSOVÁ J. MUDr., Praha II., Petrská 9 (bl. Vltav. nádr.). Ord. 10½-14½ pond. a čtvrtek též 18-20. Telefon 625-24.
10538

MOROZOV Alexej, MUDr., Praha II., Nekázanka 19 (roh Jindřišské ul.). Ord. 10-15 hod., v úterý a pátek též 17-19 h. Telefon 200-97. 11060

WENIGOVÁ -Strobachová MUDr. (jen kožní a kosmet.) 10—4, Praha XII., Schwerinova 115. 11123

PRO NEMOCI VNITŘNÍ:

KRIPPL Oldřich MUDr., Praha II., Jindřišská ul. 5, ordinuje 10—12, 14—16. Telefon 315-00. 296

PRO PLASTICKOU CHIRURGII:

SLUNEČKO R. MUDr., Praha II., Vodičkova 15 (Hlávkův palác). 3-4 (a podle úmluvy). Tel. 393-79.

PRO ZUBNÍ LÉKAŘSTVÍ

MĚŠŤANOVÁ -Netolická Marie, MUDr., Praha II., Panská 9. Ord. 9—12, 3—5. Tel. 253-76

I. LÉČEBNÝ ÚSTAV KOSMETICKÝ
PRAHA II, JUNGMANNOVA TŘÍDA 5. Telefon 255-27.
Pod vedením odborné lékařky. Ord. 9—12, 15—17. 10207
Léčení a pěstění vlasů a pleti (trudovina, pihy, mat. znam. a jiné).
PLASTICKÉ OPERACE (opravy nosu, uší, prsou, vrásky a j.).

Pěstěte svoji pleť kožním krémem Prof. Schleicha!

1297

Pro mne není praní prádla žádným problémem. Já rozpouštím totiž špínu Burnusem!

Každá hospodyně, která používá dvojnásob účinného rozpouštěče špíny, Burnusu, získá tímto biologickým prostředkem k namáčení prádla rázem jeho pět velkých výhod:

- **Burnus rozpouští všechnu špínu**
- **Burnus současně měkčí vodu**
- **Burnus šetří prací prostředky a mýdlo**
- **Burnus obstará sám polovinu práce**
- **Burnus šetří prádlo**

Snad je Vám někdy dosti nesnadným obdržeti u obchodníka Burnus. Burnus je totiž dnes pro svou vysokou rozpouštěcí schopnost ještě žádoucnější, než byl dříve. Podaří-li se Vám ale Burnus koupiti, můžete si býti jista, že jeho výjimečné vlastnosti jsou v něm právě na takové výši jako byly dříve. Již po namáčení shlédáte na černé a lepkavé vodě, kolik špíny bylo Burnusem dokonale rozpuštěno. Ta špína, která byla již při namáčení rozpuštěna, nemusí býti později z prádla vyvářena, nebo pracně vypírána. Proto obstará Burnus při praní polovinu práce, proto šetří prací prášky a mýdlo a k tomu ještě palivo. Především ale: Proto odstraní Burnus ostré způsoby vypírání špíny a zbytečně dlouhé vyváření prádla, které tkanivo tak často předčasně ničí. Burnus sám o sobě nemůže nikdy tkanivo poškoditi, protože špínu odstraňuje přirozeným biologickým rozpouštěním. Důkladné a přesné zkoušky textilních chemiků, odborníků pradlářů i hospodyň dokazují nezvratně, že biologicky vysoce účinný prostředek, jakým je Burnus, odstraní z prádla 3krát až 3½krát více špíny, než namáčení nedostatečnými prostředky. Proto je také namáčení Burnusem tak jednoduché.

Dvojnásob účinný rozpouštěč špíny

Na parkety vodu NE,
I.V.U. ANO!
Usnadňuje drátkování. Žádejte u drogisty.
(I.V.A., tel. 570-66)

11412

Jisté obtížné dny

nemusí vždy vrcholiti bolením hlavy a špatnou náladou. Neokratin tiší křeče, odstraňuje bolest hlavy a snižuje obtíže na minimum.

NEOKRATIN
z lékárny!
1 balení po 8 oplatkách K 11.90.
Nové balení malé po 4 oplatkách K 6·20.

Krásné, pevné poprsí

nádherně formované docílíte též Vy zaručeně zevně používatelným přípravkem ku pěstění poprsí „NOVIA“ (podle předpisu prof. dra Pelleta). Úspěch přímo překvapující i v nejtěžších případech i tehdy, kdy jiné selhaly. Zaručeně neškodné. **Docílíte žádoucí pružnosti a pevnosti.** Účinek poznáte již po prvním použití. Tělo zůstane štíhlé, poprsí bude plné a pevné. Ušetříte výlohy za podprsenku. **Přípravek D pro nevyvinuté (zakrnělé) poprsí 12 K. Přípravek E pro ochablé, měkké, skleslé poprsí 10 K.**

VLNY A KADEŘE

Kolik zbožné a mladistvé krásy dodá Vašemu zjevu obličej, je-li vrouben kadeřivým a vlnitým vlasem. Alfa kadeřový extrakt, změní Váš vlas v několika minutách ve vlnitou a kadeřavou nádheru. Tedy každá ondulace je zbytečná, veliká úspora času a peněz. **ALFA** podporuje také vzrůst vlasů, šupiny a vypadávání vlasů vylučuje. Mnoho divadelních hvězd používá **ALFA. 1 lahvička K 10·—, 3 lahvičky K 24·—**, Vystačí asi na dobu 3 měs. Vyrobeno podle receptů Ph. Mg. Molnara. Objednávky přijímá a vyřizuje **O. Geyer, pošt. úřad** Praha 21, pošt. schránka 6. Zasíláme diskretně! 5015

1602

Montérské bluzy, malířské pláště, pekařské a řeznické pracovní úbory - zkrátka vše, co je zvlášť silně zaolejované a zašpiněné, uvede Vám v krátku IMI do pořádku! Všechno vyčistí - nic nepoškodí. Prací prášky i mýdlo si šetřete pro prádlo - na pracovní šaty stačí IMI!

Balíček IMI 2 K. EVONA, spol. s r. o., Uhříněves u Prahy.

Majitel a vydavatel tiskárna „Melantrich“. — Odpovědná redaktorka Inka Jarošová. — Redakce a administrace Praha II., Václavské nám. 36. Telefon 214-51. Novinová sazba povolena řed. pošt a telegrafů č. j. 202.561-VII.-1925. Podáno: Praha 6, 7, 15, 25. Dohlédací pošt. úřad Praha 25. — — Předplácí se v Protektorátu K 15·60 na ¼ roku vč. poštovného K —·65, v Říši RM 2·02 vč. pošt. RM —·52, do států sdružených v mezinárodní poštovní Unii K 22·10 vč. pošt. K 6·50, do ostatní ciziny K 28·60 vč. pošt. K 13·— na ¼ roku. Předplatné přijímá se v cizích valutách. Nebyla-li administrace výslovně vyzvána zaslání časopisu zastaviti, má se za to, že čtenářka si přeje, aby časopis byl jí dále zasílán, že předplatné zašle dodatečně. Účet poštovní spořitelny v Praze čís. 20.208*13. — Cena listu rozumí se franko tiskárna. — Přispivatelé ručí za reprodukční právo a autorisaci příspěvků. Redakční návštěvy od 4—5 odp. Za nevyžádané rukopisy neručíme. — Za inserci odpovídá insertní a propagač. oddělení. Copyright by Melantrich a. s. Praha. Tiskem vlastního závodu, vychází týdně. 17. října 1941

JISTĚ TÉŽ VY,

kultivovaná žena, stále pečujete o svoji krásu a zdraví. Dnes chci Vám říci několik slov o péči, kterou si zaslouží Vaše nožky. Tam, kde povolání klade velké požadavky na jich fysický výkon, kde žena jest nucena většinu dne stát či chodit a to jest téměř každá z nás, hrozí časem vážné nebezpečí vzniku křečových žil a jich komplikací. Námaha při sportu a turistice toto nebezpečí potom ještě zvyšuje. S počátku jsou to známé otoky, napínání a svědění kůže, pocity těžké únavy a malátnosti v nohou, periodicky se opakující, které ohlašují hrozící poruchy krevního oběhu. Též v době těhotenství a šestinedělí vyskytuje se obecně náchylnost ke křečovým žilám a zánětu cev. Příčinou toho jest zpomalení krevního oběhu v pánvi a stehnech, které se v tomto údobí dostavuje.

Proti těmto chorobám dnes úspěšně bojuje osvědčené terapeutikum Venosan. Jsou to tablety pro vnitřní užívání, obsahující vedle složek anorganických a rostlinných též složky hormonální, které systematicky posilují cévní tkanivo i v takových případech, kde běží o vrozenou jeho slabost a podporují dále správný krevní oběh, jehož poruchy dávají vznik zmíněným chorobám a obtížím. Únava a malátnost mizí již po krátkém užívání. Jako vždy nutno ovšem dbáti toho, aby podávání bylo denně správně dodržováno, neboť jen pravidelné a přesné dávky mohou vytvořiti nepřerušovaný léčebný proces, který přinese žádoucí výsledek. Vnitřní užívání Venosanu, jehož jednotlivé složky velmi účinně působí na odstranění skutečných příčin uvedených chorob, představuje rozumný a správný způsob léčby i ochrany. Pro ženu je pak tato léčebná metoda nesrovnatelně příjemnější, než každé jiné byť i sebeprostší povrchní ošetřování, které může snad zmírniti, neb i na čas odstraniti chorobné zevní příznaky, nikdy však základní příčiny, které zůstávají oku skryty nevyléčeny a způsobují po čase opět staré nesnáze.

I když jsou nohy zdravé, zvýšený výkon při sportu, turistice, neb práci vyžaduje obrannou venosanovou kuru, kterou jest nejlépe prováděti dvakrát do roka a to na podzim a na jaře. Venosan jest tudíž nejen ideálním prostředkem proti křečovým žilám, zánětům cev a bércovým vředům již vzniklým, nýbrž i spolehlivým profylaktikem. Obdržíte jej dnes již v každé lékárně. Přeji Vám, aby dal Vašim nožkám zdraví a krásu a tím Vám opět vrátil dobrou náladu.

MUC. S. Lánská.

6023

Velmi elegantní kožich z šedých italských buenosů, pracován na hedvábí a celý vatován. Kožich je teplý, při tom lehký a mimořádně trvanlivý, takový, jako jich má na skladě ve velkém výběru, v nejrůznějších cenách a odlišném zpracování obchodní dům ve středu Prahy — ARA.

JUBILEA NAŠICH ČTENÁŘŮ

Naše drahá matička pí Amalie Endlicherová z Ludéřova dožívá se 19. října 75 let. Do dalších let mnoho zdraví a spokojenosti přejí synové a dcery. Stařence ještě dlouhá léta přejí vnuci a vnučky. 8578

M. SVOBODOVÁ:

Hotel MODRÁ HVĚZDA

filmový románek

IX.

Strýc Tobiáš uznává, že i mezi umělci se lze dobře pobaviti — a Milada poznává, že láska je sice plaché ptáče — ale dovede se uhnízdit v srdci zcela nečekaně.

ZUZANKA byla odhodlána zapomenout na všechno zlé a zakončit masopustní úterý jak se sluší a patří. Ve vzdušných, nadýchaných šatečkách vypadala jako andělíček, jen vzlétnout. Sametová mantila, dědictví po tetě Barboře, jen zvyšovala její křehký půvab. Pokoušela se usmívat, když se na odchodu rozhlédla ještě naposled malou halou: „A to tu necháme všecko tak . . . ?" povzdechla starostlivě.

„Samozřejmě." František byl již jednou nohou ze dveří. Náhle si vzpomněl na Vladimíra. „Co dělá ten pán ve svém pokoji?" uhodl jeho myšlenky Zdeněk.

„Píše," ušklíbl se František pohrdavě, neboť se již v duchu viděl v tanečním sále se Zuzankou v náručí.

„Píše už půl dne — a bůhví co píše," divil se Zdeněk. František ztratil trpělivost: „Nechte ho psát, aspoň tu bude někdo hlídat." Popadl rychle Zuzanku pod paží a vedl ji ven. Jirka se Zdeňkem je následovali.

Kdyby Zuzanka věděla, jaké city hárají v srdci Vladimírově, neoddávala by se zoufalství, naopak, zajásala by, jako jásá každá žena, když je milována. Neboť Vladimír nedělal ve svém pokoji nic jiného, než slovy neumělými psal dopis za dopisem a zas je trhal, jak to bývá pravidlem u lidí, kteří procházejí nekonečným bludištěm lásky. Jeden z dopisů zněl:

„Roztomilá Zuzanko!

Celý den hledám slova, jimiž bych vyjádřil své city . . ." Ale ani tento dopis nebyl ukončen, jako mnoho jiných, které ležely pohozeny po židlích, stole, nábytku.

Konečně napsal jeden, který plně uspokojil jeho rozhárané nitro.

„Zuzanko, miluji vás.

Vladimír."

Takový stručný dopis směřuje přímo k jádru věci. Každá žena by mohla být šťastna při obdržení tak horoucího dopisu, rozhodně šťastnější, než kdyby slyšela nejohnivější přísahy lásky. Vladimír přečetl několikrát obsah dopisu a s tváří zářící uspokojením jej vložil do obálky a zalepil.

Teprve když sestoupil do malé haly, kterou osvětlovala malá žárovka, uvědomil si ticho a prázdnotu, civící ze všech koutů. Připadal si jako kapitán na lodi, kterou opustilo mužstvo, protože se potápí. Tento nepříjemný pocit zvyšoval dunivý ohlas kroků, otevřené dveře opuštěné jídelny, zapomenutá portýrská čepice na okénku fortny. Zavolal polohlasně: „Zuzanko! Zuzanko!" ale ani když zavolal ještě hlasitěji jméno milované dívky, nedostalo se mu odpovědi.

Sykaje bolestí prohlédl dopis se všech stran a položil ho na desku okénka s posátnou úctou, která sluší člověku milujícímu ve vztahu k věcem, které tlumočí jeho city milované bytosti. Potom, aby se aspoň trochu rozptýlil, nasadil si na hlavu portýrskou čepici, dohaduje se v duchu, zda by ho Zuzanka milovala i kdyby byl jen chudým portýrem a ne elegantním, zámožným mužem.

Rozhodně by byl portýrem nedbalým, poněvadž ho z jeho elegických myšlenek vytrhl strážník, který využil otevřených dveří, aby mu domluvil v mezích zákona: „Kdo bude sypat ten chodník venku," houkl na Vladimíra. Vladimír polekaně vyskočil a hleděl na policistu, který pokračoval ještě ostřeji: „Teď právě jeden pán uklouzl. Mohl si zlomit nohu! A vy tady koukáte do zdi, jakobyste smolil verše . . ."

„Víte, že to není špatný nápad," zajásal Vladimír. „Složím na Zuzanku báseň. Vy neznáte Zuzanku? To je nejrozkošnější dívka pod sluncem."

„Tohle známe, to už mám dávno za sebou, kamaráde. Ona byla také nejrozkošnější děvče pod sluncem, dokud . . . Teď musím udělat na prvního stojku, nesmím kouřit, pít, a když potkám hezké děvče, musím se dívat do nebe, musím myslit na úřední povinnosti," mávl rukou: „Ale darmo mluvit! Vezměte písek nebo popel, lopatku a sypat. Hybaj!"

Vladimír hleděl zasněně — policista řekl důrazně: „Čekám! Se mnou nejsou žerty."

Když policista zmizel, uvědomil si Vladimír, že mu nezbývá nic jiného, vyhledal potřebné rekvisity a následoval ochránce zákona, který se procházel netrpělivě po chodníku.

Vladimír sypal pečlivě podle návodu policistova popel na zledovatělou ulici.

Orchestr právě vyhrával temperamentně novou skladbu tří mladých hudebníků, kteří seděli ve společnosti Zuzanky v lóži v blízkosti orchestru. František nelenil a vytvořil ze sklenic, sklenek a talířů na stole xylofon a doprovázel orchestr.

V protější lóži seděla Milada se strýcem Tobiášem, který střílel pilně očima po děvčatech a osvěžoval se chlazeným šampaňským. Litoval v duchu Vladimíra, že daroval své srdce ledové panně, jakou byla Milada. Náhle zpozoroval, že její pohled zjihl, jako by našel něco milého, veselého. Sledoval směr, kterým se dívala a spatřil Františka, hrajícího na xylofon.

Orchestr dohrál skladbu. Tančící páry se zastavily a hudebníci se ukláněli — potlesk nebral konce. Písnička měla úspěch. Kapelník promluvil do megafonu: „Líbila se vám ta písnička?"

Obecenstvo zdvojnásobilo potlesk.

„Chcete-li, abychom píseň opakovali, zatleskejte, prosím, autorům, kteří jsou přítomni —" a kapelník ukázal do lóže, kde seděli mládenci se Zuzankou.

Mládenci vstali, aby poděkovali za potlesk, který se změnil v bouři, když se začala uklánět také Zuzanka; kývala hlavou na všechny strany, děkovala s rozpačitým úsměvem. Ani nevěděla, jak se to stalo, že vstala s mládenci a děkovala za projev uznání. Zahlédla Miladu, která nadšeně tleskala. Střetla se s jejím pohledem, opakovala vděčně úsměv. Dnes již po druhé ji Milada okouzlila. Také František podlehl Miladinu kouzlu. Sledoval každý Miladin pohyb, obdivoval její temperament, zářící oči. Milada se radostně rozesmála; jako by obdivný Františkův pohled byl injekcí jejímu veselí. Změnila se; zkrásněla. Tobiáš znal mnohé její nálady, ale dnes se setkal s novou, neznámou Miladou. Usmívala se prostým, milým úsměvem, jako by odhodila masku blaseovanosti, za kterou se skrývala mladá žena, toužící po lásce, něžnosti, obdivu. Rozhodně to nebyl Vladimír, který by jí přinášel tyto dary, bez nichž žádná žena, sebe krásnější, nemůže být šťastna.

Vladimír zatím už zase seděl ve fortně nad osudným dopisem. Přemýšlel o Zuzance a o sobě a zpytoval svědomí v záležitosti Milady. Dospěl k závěru, že se k sobě s Miladou nehodí, a že je nesmírné štěstí pro oba, když se včas rozešli. Uznával sice Miladu za rovnocennou partnerku pro dnešní rozumové manželství — ale při srovnání se Zuzankou to prohrála na celé čáře. Jen když pomyslil na Zuzanku, jihlo mu srdce. Roztrhl obálku dopisu — a podtrhl v něm slova: Miluji vás, pak vložil dopis do nové obálky, na kterou napsal „Zuzance".

Přemýšlel, kam by obálku umístil, aby byla na první pohled viditelná. Zastrčil ji za rám zrcadla a spokojeně na ni hleděl. Byl tak zahloubán do svého rozjímání, že hleděl nechápavě, když mu zařinčel zvonec nad hlavou. Nové zazvonění ho přinutilo, aby vyskočil a spěchal otevřít. Už nedoufal, že to bude Zuzanka. A měl také proč se netěšiti, neboť místo Zuzanky spatřil dva podivuhodné venkovské zjevy: ženu a muže tak tlusté, že v životě tak kulatých lidí neviděl. Muž byl ještě objemnější než žena; měl usměvavou, dobráckou tvář, krátké, tlusté ruce a ještě kratší nohy. Žena se zřejmě vracela z nákupu ve městě, poněvadž byla ověšena balíky a vyznačovala se zcela novým, vysokým kloboukem s kohoutím perem, jímž neustále šimrala muže po tváři.

„Poslyšte, pane," spustil muž, když postavil na zem veliký kufr, „dejte mi dvoupostelový manželský pokoj . . ."

„Já totiž . . ." koktal Vladimír rozpačitě.

„Žádné totiž. Zaveďte nás! Jsem ospalý — zívám, až mi praská v uších . . ." Pohlédl něžně na ženu. „Ty jsi také ospalá, viď, dušinko?"

Vladimír váhal, chtěl vysvětlovat, ale muž mu vrazil kufr do ruky, obrátil ho směrem ke schodům. Vladimír byl překvapen, že obrovský kufr je ku podivu lehký. „Tak hezky rychle!" pobídl Vladimíra tlouštík. Vladimírovi nezbývalo nic jiného, než vzíti s deštičky klíč od jednoho z pokojů a uvésti návštěvníky.

Milada zapomněla na trapné příhody uplynulého dne a bavila se znamenitě. Sledovala zábavné lety serpentin, směšné a pitvorné masky umělců, kteří hýřili svým uznaným i neuznaným uměním a hlavně se zájmem pozorovala Františkovu výraznou tvář. Bavil se živě se svými přáteli, ale každou chvíli zabloudil pohledem do její lóže a díval se na Miladu tmavýma, krásnýma očima. Nepoznávala se. Krev jí při jeho pohledu obíhala prudčeji, srdce jí bušilo rychleji. Konečně stržena vírem veselí i ona hodila serpentinu směrem k lóži, v níž seděl František.

František v letu chytil konec serpentiny a letmo ji políbil. Při tom hleděl na Miladu. Milada se zarděla a usmála se na Františka tak mile, že teď zase jemu se srdce rozbušilo rekordní rychlostí.

A pak to začalo. František usedl a začal psát na konec serpentiny: Nepůjdete tančit?

Zuzanka, která v té veselé vřavě seděla jako hromádka neštěstí, nechápala, co může František psát. Tím více ji překvapilo, když zatahal za serpentinu, která mu zvolna unikala z ruky. Sledovala její směr a spatřila Miladu, kterak s úsměvem táhne serpentinu rychle k sobě. A čte. Když přečtla poselství, usmála se na Františka a kývla hlavou.

Případ těchto dvou mladých lidí spěl k rychlému zauzlení. František se rozloučil se Zuzankou a kamarády a zamířil k Miladě. Její úsměv ho vítal. Uklonil se Tobiášovi i dívce a požádal o tanec. Tobiáš mu s radostí dal svolení, Milada se do Františka zavěsila a za chvíli odtančili. Tobiáš si zamnul ruce a oddechl si. Teď teprve pro něho začínala zábava.

Zuzanka seděla na svém místě a hleděla nezúčastněně do reje tančících. Přemýšlela o tom, zda by bývalo nebylo lépe, kdyby nikdy Vladimíra nepoznala. Za jejími zády Zdeněk s Jirkou počítali peníze. Měli jich málo; rozhodně méně, než činila útrata. A František měl jistě ještě méně, vždyť koupil za poslední peníze Zuzance kytičku fialek. Bůhví co myslili, že tolik pili, aniž počítali.

Tobiášovi se František zřejmě zalíbil na první pohled a proto, když hudba přestala hrát, přistoupil k dvojici, aby se s Františkem seznámil. Když se mu mladý muž představil jménem Sojka, mrkl Tobiáš na Miladu a představil se jako Brabec. Pták jako pták. Milada porozuměla žertu a s radostí souhlasila, aby se strýček k nim připojil. František nabídl Miladě rámě a doprovázel ji slavnostně k lóži, kde seděla smutná Zuzanka s přáteli. Tobiáš je následoval. Povšiml si ovšem ihned prázdných sklenek na stole a smutných očí Zuzanky a zatím co Zuzanka tiskla ruku Milady Landové, aniž měla tušení, že se usmívá na svou náhodnou sokyni, promluvil Tobiáš s vrchním číšníkem: „Přineste dvě láhve šampaňského — a dvě další dejte chladit."

Vladimír zatím už spal ve fortně opřen o pultík: velmi nepohodlná posice pro spáče. Čepici měl na hlavě, nohy opřeny o zeď; vypadal politováníhodně a jistě by vzbudil soucit dobrosrdečné Zuzanky.

Strýc Tobiáš zvedl sklenku se šampaňským už po čtvrté si ťukl se Zuzankou, po čtvrté říká: „Ex."

„Ex!" Co je to, myslí si Zuzanka. V životě nikdy to slovo neslyšela,

Tobiáš na ni zamrkal: „Vypít až do dna!"

Zuzanka, nic zlého netušící, poslechla strýce Tobiáše a vypila až do dna. Rozhlédla se kolem udivenýma očima. Všecko se kolem ní zatočilo. Strýc Tobiáš se pohyboval jako na vlnách. Náhle ho spatřila, jak se před ní ukláněl a vyzval ji starosvětsky galantně k tanci.

„Smím prosit slečno o taneček?"

Zuzanka přikývla. V hlavě jí šuměl nezvyklý nápoj, ale nohy měla ku podivu lehké, pohybovala se jako v cizím světě. Strýc Tobiáš ji odváděl do středu tanečního reje.

Tobiáš tančil právě se Zuzankou v blízkosti lóže. Hudba dohrála. Tobiáš vedl Zuzanku k baru. Zuzanka měla na ruce přivázaný balonek na šňůrce a zamyšleně si jím pohrávala. Strýc ji usadil na vysokou židličku. Opřela se o něho vší vahou.

„Ještě se mi trochu točí hlava."

„Z čeho?" divil se Tobiáš.

„Ze všeho — a hlavně proto, že jsem tak nešťastná." Pohlédla smutně na Tobiáše.

„Jak vám mohu pomoci?" zeptal se s nadějí, že ji potěší.

„Když mi půjčíte revolver," překvapila ho Zuzanka. Vypadala odhodlaně, když řekla tato slova.

Snažil se obrátit věc v žert. „Nemohu vám vyhovět. Nemám zbrojní pas, a proto revolver při sobě nenosím."

„To je škoda," postěžovala si Zuzanka.

„Koho chcete zastřelit?"

Zuzanka ukázala na vlastní srdce. Potom dodala resignovaně: „Anebo otrávit se — čímkoliv."

Barman postavil na podnos před Zuzanku několik sklenek coctailu s brčky. Tobiáš se k ní naklonil a radil: „Nejlepší otrava je otrava dobrým pitím."

Číšník zvedl podnos se sklenkam aby je odnesl. Brčka se octla právě ve výši Zuzančiných úst. Zatím co číšník markoval volnou rukou na automatické pokladně a Tobiáš objednával nápoje u barmana, shrnula náhle Zuzanka brčka a naráz vypila obsah všech sklenek. Číšník utrhl blok s číslem a aniž co pozoroval, odešel s prázdnými sklenkami.

Pokračování příště.

Brčka se octla právě ve výši Zuzančiných úst. Rychle je všechny shrnula a rázem vypila obsah všech skleniček.

Foto Lucernafilm.

BRATRANEC LEBEDA

HUMORESKA

I.

Můj bratranec Gustav Lebeda již po několik měsíců představoval svým přátelům pod jménem „paní Lebedová“ jednu hezkou, mladou blondýnku, jakousi Liočku.

Zazvonil jsem jednoho májového večera u svého bratrance. Nebyl doma. Liočka s nataženými rukavicemi a s kloboukem na hlavě mi přišla otevřít. Nějak ulekaně mi řekla:

„Odpustíte mi . . . Mám nepředvídané jednání a proto musím odejít. Napsala jsem Gustavovi krátké psaníčko . . . a je to velmi nutné . . . Spoléhám se na vás, že mu je doručíte.“

Když Liočka odešla, přiblížil jsem svěřený mi dopis k lampě. Obálka byla tenká. Četl jsem:

Můj drahý Gustave,

moje maminka mi vštípila do hlavy nejdůležitější pravdy. Nesmím klamati muže, byť by to byl kdokoliv, byť bys to byl i Ty sám. Přestal ses mi už líbit. Opouštím Tě! Doprovázím do ciziny nového přítele. Už mě nikdy neuvidíš. Sbohem.

Tvá Liočka.

Podobný list nepochybně stačil svou hrubou upřímností vyvésti člověka z míry na delší dobu. A protože mám svého bratrance rád, úsilovně jsem hledal nějaký šetrný způsob, jak bych ho připravil na tuto novou situaci. Vešel.

„Jsi sám, ptal se mě, Liočka je pryč?“

„Ne . . . ne . . . kdepak . . . koukej, Gustave . . . hele . . .“

„Nezabíjej se, můj milý Gustave . . . Liočka tě moc milovala . . . Už ji nikdy neuvidíš . . . Ač jsem ji úpěnlivě prosil, odešla, chudáček . . . Šla spáchat sebevraždu . . . Byla žárlivá, víš, velmi žárlivá . . .“

„Ovšem žárlivá . . . na tu dámu z hořejška . . . však ji znáš, tu brunetu, s kterou jsme se často setkávali na schodech.

II.

Po několika dnech jsem zazvonil u Lebedy. Malá černovlasá dáma, ta malá brunetka, co bydlila ve třetím poschodí, tedy nad druhým patrem, v kterém bydlil můj bratranec, mi přišla otevřít.

Myslil jsem, že jsem se spletl o poschodí. Ustupoval jsem: „Račte, milostivá, odpustit, mému zbrklému nedopatření.“ Ale přece jsem jen byl na správné stopě, když Lebeda volal: „A je, tos ty, můj starý brachu, tak pojď jen dál.“

Po čtvrt hodince jsem zakoušel pohnutí jaké může pociťovat sňatková dohazovačka při pohledu na manželskou dvojici. Díky duchaplnému románku, který jsem si vymyslil pro Lebedu před čtrnácti dny, vypadal, jako by opět prožíval milenecké štěstí.

Jako by byl na letním bytě někde uprostřed Afriky, moje přítomnost ho nijak nepřiváděla z míry. Ptal se:

„Alenko, miluješ mě?“

S okouzlujícím půvabem se mu Alenka vrhla do náručí.

„To víš, že ano, můj holoubku, to víš, že ano!“

Domovník přerušil toto milenecké dueto; přišel poprosit paní Alenu, která se stala paní Lebedovou č. II., aby mohl dát prohlédnout případným nájemníkům její byt ve třetím patře, když se jej rozhodla opustit. Když jsem s Gustavem zůstal sám, zvolal jsem: „Ach, ty velký ničemo, život je krásný a znám jednu opravdu hezounkou brunetku!“

Povzdechl si.

„Trpíš?“

„Ano, jsem nešťasten . . .“

„A proč?“

„Alena mě nemiluje.“

„Myslím, že právě naopak, že tě velmi miluje.“

Všecek se rozčílil.

Nechápu dost jasně proč.

„Milovat, milovat! Je tisíc druhů lásky. Taková láska jako její, taková šosácká, malá láska stačila by asi tobě . . .

III.

Po každé, když jsem v následujících týdnech návštívil svého ubohého bratrance, zdál se smutnější.

Každých pět minut se stále tázal paní Lebedové č. II.:

„Miluješ mě, Alenko?“

„Ale to víš, mé zlatíčko, že tě miluji. Což by to Lenka mohla udělat, aby nemilovala svého broučka?“

Když jsem 20. července přišel k němu a chystal jsem se posadit do křesla, pravil mi: „Mám chuť si vyjít trochu na vzduch. Pojďme!“

Zavolal svou přítelkyni a oznámil jí, že se vrátíme asi za dvě nebo tři hodiny.

„Na shledanou, můj draboušku. Nechal jsem svůj revolver v zásuvce psacího stolu, aby mi nepřekážel. Nedotýkej se jej. Je nabit. Mohla by ses zastřelit.“

Po celou procházku byl veselý. Takový muž, jenž ví, že je milován, hledí na ženy vyzývavě. A hle, v sedm hodin jeho humor poklesl, ihned, jakmile Alena, která nás plna živosti a mladosti očekávala, otevřela dveře.

10. srpna, hned jak jsem vstoupil, sděloval mi, že musí k své švadleně košil. Nabídl jsem se mu, že ho doprovodím. Něžně objal Alenu a přikazoval jí:

„Na nočním stolku je, broučku, lahvička s opiem. Opium je velmi prudký jed. Zoufalci, kterým jsou střelné zbraně odporné, ho často použijí. Nedotýkej se ho . . . Slyšíš, mé koťátko, nedotýkej se ho!“

IV.

Přišel jsem včera asi k desáté večer k Lebedovi. Ještě nebyl doma.

Nezastihl jsem Alenku v nedbalkách, s pantoflíčky na nohou a zaměstnanou šitím nebo čtením. Stála před zrcadlem a spěšně si nasazovala kloboušek.

„Prosila bych vás o jednu malou službičku,“ řekla mi . . . „Odevzdejte, prosím vás, Gustavovi toto psaníčko . . . Sbohem!“

Obálka byla tenká. Lampa svítila. Četl jsem:

Můj drahý Gustave,

už jsi se mi přestal líbit. Postavím si hnízdečko pod jinou střechou. Seznámila jsem se s jedním rozkošným mladým mužem. Cítím, že se budeme mít rádi. Už mne nikdy neuvidíš. Tvá Alena.

Nemohl jsem pochopit, že se Gustav pokládal dva měsíce za nejnešťastnějšího člověka. Domníval jsem se, že nesmírná láska k paní Lebedové č. I. bránila mu oceniti opravdovou lásku paní Lebedové č. II. Konečně se vrátil. Poučen zkušeností, rozhodl jsem se jednati přímo.

„Tvá Alenka odešla, můj milý. Už ji nikdy neuvidíš. Seznámila se s nějakým rozkošným mladým mužem.“

„Ale tohle je kruté! . . . Víš sám nejlépe, že nevěřím tvé povídačce o kouzelném mladém muži . . . Ach, ty můj bože, jak jsem k politování! . . . Když ani Alena nespáchala sebevraždu, nemohu vědět, zda mě ten ubohý brouček opravdu miloval . . . Je už příliš pozdě, ach, je už příliš pozdě, abych se mohl poučit z její lásky.“

Jiří Špička.

SEVERSKÁ BALADA

Stříbrný fjord se zařezával do pobřeží, omývaje tisíci slzami temné skály. Tam, kde se voda ztrácela v zákrutu, mizel Sigridě štíhlý, lehký člun.

Povstala. Musí jen v duchu sledovat člun svého muže, který odjel s jejich dítětem do města na pobřeží. Maličký Kaj byl nemocen. Ošklivě nemocen. Teď ležel rozpálený a zahalen v kožišiny na dně člunu a Olgin, jeho otec, ponořoval s velkým spěchem pádlo do vody.

Sigrid šla zpátky drsnou, cizí zemí, kterou sice nazývala po svém sňatku vlastí, které však nemohla ani přivyknout, natož potom jí dát svoji lásku a své srdce. To zůstalo přes svůj cit k Olginovi v úrodné a bohaté rovině Holandska, země, kde nebylo ani kamenů, ani skal a nekonečných pustin, v nichž člověk ztrácel dech nad svou samotou. Za domem, v němž Sigrid s Olginem a dvěma dětmi bydlila, hřměl vodopád, který se v zimě změnil v ostrý led. A kolem dokola houstla spleť křovin, přecházející v nevysoký, ale neproniknutelný les. Dům sám byl kamenný, studený a vlhký. Sigrid, pravda, milovala Olgina. Ale samota severských dní, hodiny, jež trávila sama a v nichž neměla s kým hovořit, začaly chutnat trpkostí. Děti, Kaj a Runa, byly maličké a nemohly dát matce to, po čem toužila: společnost, v níž by se dalo povídat. Potom jednoho dne láska k Olginovi přešla, jako by odvanuta větrem. Přišla všednost a samota k nesnesení se dotýkala nervů ženy, zvyklé na květiny a slunce. Clony mlh a tvrdý dům, který tvořil její domov, začínaly svou rozvratnou práci.

Dětem to bylo jedno. Maličký Kaj nacházel v severu krásu, poněvadž nepoznal jiné země. Runě byl pojem krásy ještě cizí. Bylo jí teprve něco přes rok.

Sigrid byla už celá nemocná. V osmadvaceti letech měla již ve vlasech stříbro, které tam naházela vzdálenost od světa a chudý život poustevnice.

Uvažovala častěji a častěji o tom, že Olginovi vezme děti, skryje svůj odchod pod pláštík únavy a odejde, aby se nevrátila. A Olgin? Je tvrdý jako ta krajina. Za čas zapomene u svých kožišin, které prodává za několik bídných dolarů bohatým obchodníkům v přístavech. Snad si přivede do svého studeného domu novou ženu, Seveřanku, která bude ráda vytápět veliké místnosti a která vychová své děti k lásce k této zemi. Ona, Sigrid, to nedovede. Led a sníh spálil její mladé sny i cit, který tu kdysi rozdávala. A věčně stejný pohled z oken, obrácených k jihu, na vysoké útesy skal s nízkou klečí na vrcholu a na hučící dravý vodopád, jí dal chorobnou touhu po rodné zemi, slunci a květech.

Už několikrát chtěla odejít a stále ji něco zrazovalo. Byl to soucit s Olginem nebo vědomí, že tu zanechá část svého života.

Pak, když již byla rozhodnuta a dívala se na vodopád a na pusté skály s radostným ohněm v očích, jako by už viděla svoji krásnou a bohatou zem, dostal Kaj horečku. Olgin znal léky divočiny, ale proti záškrtu byl bezmocný. A protože z jejich samoty nešlo volat do světa o pomoc, zabalil Kaje do kožišin a vyjel po proudu za jeho záchranou.

Sigrid, zaskočená v poslední chvíli, k smrti zděšená a probuzená ze své otupělosti, kterou jí dala strašlivá tíha severské pustiny, padla v drtivé hrůze na kolena. Zde na severu je člověk nějak blíže Bohu. Snad v tom viděla výhrůžku osudu.

Dovlekla se do domu a bezmyšlenkovitě rozdělala oheň v krbu ve velké světnici. V pokoji se rozletěla vůně pryskyřice. Malá Runa zatleskala ručkama, když uviděla světlo, tančící svůj rudý a modrý tanec. Sigrid si jí nevšímala. Byla dnes dvojnásob sama, uprostřed divočiny, ale necítila samotu. Jen hrůza jí svírala srdce.

Po dvou dnech se Olgin vrátil. Bez dítěte a s cizí ženou, jménem Najavan.

„Chtěla jsi odejet,“ pravil vážně. „Můžeš jet. Najavan mi bude udržovat dům. Kaj — Kaj ovšem zůstane zde. Zemřel, ještě než mu mohli pomoci.“

A pak odešel ven, aby nespatřila jeho pláč.

Sigrid, která léta čekala na tento okamžik, který jí vrátí vysvobození, cítila u srdce bolestný chlad. Kaj, její chlapeček s plavými vlásky zůstane zde. Ovšem. Pohřbí ho do studené země a místo skřivanů mu budou nad hrobem křičet rackové. Kaj —

Ne, Sigrid se nesvezla na zem v bezvědomí. Za tu chvíli nejstrašnější bolesti svého života jako by zpevněla a duševně vyrostla.

Venku se rozsypal sníh. Nejdříve padal v měkkých vločkách, pak ztvrdl a jeho hvězdičky se staly ostrými. Udeřil vší silou Sigrid do obličeje, když vyšla potácivým krokem na práh. Před očima, oslepenýma prudce létajícím sněhem, se jí mihla jako fata morgana zahrada tulipánů a nad ní černý kříž. Sigrid vyšla do metelice a zavolala pevným hlasem Olginovo jméno.

Nebyl daleko. Stál opřen o stěnu a plakal.

„Slzy?“ pravila Sigrid něžně a setřela mu je zkřehlou rukou. „Olgine, pošli pryč Najavan! Sama si přivezu zpět našeho chlapce. Bude spat tady v blízkosti našeho domu, abychom mu byli nablízku.

Jako by sám bůh severu ji chtěl zkoušet za tato její slova, vhodil jí do tváře droboučký bílý led, který ji zranil, až se ukázala krev.

Ale Sigrid se usmála ubohým a statečným úsměvem a vešla s Olginem ruku v ruce do chladné chodby svého domova, pro který se teď rozhodla navždy.

Libuše Pamětnická.

JE CUKR NÁHRAŽKOU?

Divná otázka, že? A přece je na tom něco pravdy. Původním sladidlem byl totiž cukr třtinový. Teprve za napoleonské blokády se přišlo na to, že se k výrobě cukru hodí znamenitě řepa cukrovka. Tak vznikl úplně nový druh sladidla, který už dávno nepovažujeme za náhražku.

Stejně tak není náhražkou na příklad Melta. Melta je dnes už všeobecně zavedená a oblíbená směs z obilnin a kávové přísady, tedy ze surovin, kterých se již dávno používá k přípravě kávy. Melta je tedy samostatná kávovinová směs dobré jakosti.

Nákyp ze syrových brambor. Potřeby: 1 kg brambor, 1/2 kg různé zeleniny, houby, 4 dkg sádla, 5 dkg mouky, sůl, 1/8 l kyselého mléka nebo smetany. – Oloupané syrové brambory nakrájíme na tenké plátky a navrstvíme s napolo udušenou zeleninou do formy. Pak připravíme pikantní houbovou omáčku, kterou na to nalijeme. Nákyp pečeme v troubě, až se udělá na povrchu kůrčička.

Z NAŠEHO JÍDELNÍČKU

Zadělávaný květák se Zátkovými nudlemi. Na růžičky rozebraný květák se uvaří ve slané vodě. Bledá jíška se rozmíchá květákovou vodou, osolí, okoření mírně květem a povaří. Pak se do ní vloží uvařený květák, větší Zátkovy cezené nudle. Dobře se vše znovu prohřeje a okoření polévkovým kořením.

Pečené brambory s uzeninou. Na půl kg vařených, na kolečka krájených brambor uvaříme na tvrdo vejce a usekáme 10 dkg salámu. Vymažeme kastrol, dáme vrstvu brambor, posypeme usekanou uzeninou. Vrstvy střídáme, pokropíme omastkem a zapečeme. Potom zalijeme troškou mléka a dopečeme.

Chlebová polévka. Do vařícího mléka zavaříme šest rovných lžic strouhaného chleba a 15 minut na kraji plotny vaříme.

Švýcarské maso s makarony. Cibuli jemně usekanou usmažíme na omastku. Přidáme na špičku nože papriky a zalijeme vodou. Do omáčky dáme na drobno rozkrájené hovězí nebo telecí maso dusit. Pak zalijeme kyselým mlékem s rozkverlanou moukou. Než neseme na stůl, obložíme maso uvařenými makarony Posypeme strouhaným tvrdým sýrem a usekaným salámem.

SUŠENÁ ZELENINA

Celkové sušení zeleniny trvá 2–3 dny. Pro sušení jednotlivých druhů platí následující pravidla:

Zelené fazole: Zbaví se vláken po stranách lusků, rozkrájí, spaří a suší.

Zelený hrášek rád kvasí v solném roztoku, proto jeho konservování sušením je výhodné. Zrnka z lusků se vyjmou, lehce spaří a suší.

Tuřín, mrkev, kedlubny, celer, červená řepa a pod. kořenová zelenina se oloupá, nakrájí buď na řízky nebo jemné koláčky, mírně spaří a suší.

Špenát se co nejlépe opere, nechá odkapati a pak se suší.

Květák rozdělí se v malé růžičky, při čemž se stopky jednou nebo dvakrát proříznou, asi 5 minut se spařuje a pozvolna suší. Bílá barva květáku se udrží, přidáme-li do vody, ve které spařujeme, trochu mléka.

Rajská jablíčka dají se též dobře sušit; rozkrájejí se na koláčky a suší bez spařování. Musí se promíchávat, aby se k lískám nepřilepily.

Celerová a petrželová nať. Než ji dáme sušit, opereme ji ve vodě, otřepeme a sušíme celou.

Usušená zelenina nechá se 5–6 dní na vzduchu, aby zvláčněla a pak se ukládá buď do krabic, sklenic (možno použít porušených zavařovaček), nebo do organtýnových sáčků. Také se může usušená zelenina rozemlíti na prášek, který se potom přidává do polévek, omáček a pod., což je výhodné zvláště pro rodiny, jejíž členové – hlavně děti – zeleninu v polévce nerady jedí.

Používání zeleninové moučky pro kojence a rekonvalescenty se velmi osvědčuje. Pro kojence hodí se zvláště špenát a karotka, pro rekonvalescenty také kapusta a zelený hrášek. M. B.

DUHA poradna

Zn. „Nezdar". Povíme Vám proč. Nechala jste přebarvenou látku úplně uschnout. Měla jste ji — ještě poněkud vlhkou — na rubu přežehlit. Zajděte si příležitostně s přebarveným kusem do podniků Štěpánek a Nevečeřal v Praze XVI., Pasovská 40.

Zn. „Pohroma". To, že Vám v prádle pustila jedna barevná látka na druhou, se dá napravit odbarvovačem DUHA-SLUNCE. Pustí-li při odbarvování i původní barva látky, je tu 36 krásných odstínů DUHY. Váš drogista Vám rád a dobře poradí, jak se DUHOU přebarvuje.

VAŘÍME CELÝ TÝDEN:

Jakamarus před jídlem, stále zdravý žaludek 9001

P	**Oběd:** Polévka z rajčat. Zadělávaný květák se Zátkovými nudlemi. **Večeře:** Pečené brambory s vajíčkem a uzeninou.
Ú	**Oběd:** Oukrop s chlebem. Lívance. **Večeře:** Chlebová polévka.
S	**Oběd:** Zeleninová polévka s ovesnými vločkami. Chlupaté knedlíky se zelím. **Večeře:** Brambory s rajskou omáčkou.
Č	**Oběd:** Oukrop. Čočka s okurkou. **Večeře:** Špenát s bramborem.
P	**Oběd:** Bramborová polévka. Buchty. **Večeře:** Čaj, karásky.
S	**Oběd:** Kmínová polévka. Mořská ryba na paprice s bramborovou kaší. **Večeře:** Jelítka s bramborem a zelím.
N	**Oběd:** Polévka z kostí s játrovou rýží. Švýcarské maso s makarony. **Večeře:** Houskový knedlík se sardelovou omáčkou.

Zátkovy těstoviny do každé domácnosti. 10398

ZÁHADA.

„Sajra, ta břitva je tupá!“

„To s ní zas musel, tati, někdo něco dělat, protože včera jsem s ní ořezával tužku a řezala ještě docela dobře!“

DŮMYSLNÁ PŘÍRODA.

„Příroda sama vyrovnává nedostatky,“ vykládá učitel dětem, „slepci na příklad nemají zrak, zato však mají značně vyvinutý hmat.“

Hlásí se Křikava:

„U našeho dědečka taky příroda vyrovnala nedostatky. O co má jednu nohu kratší, o to má druhou delší.“

V PŘÍRODOPISE.

„Pařízku, o čem mluvím, jmenuji-li osla, koně, vepře, vola?“

„Prosím, chcete nám asi domlouvat, abychom si nenadávali.“

PŘEKVAPENÍ.

Do předsíně vstoupí vyšňořený mladý muž s kyticí a ptá se zajíkavě malého Pavla:

„Je tvoje sestra doma, Pavlíčku?“

„Ano, stojí ve svém pokoji před zrcadlem a pořád opakuje: ‚Ach, pane Křížku, vaše otázka přichází tak nečekaně . . .‘“

ŠPATNĚ POCHOPILA.

Hosté sedí u stolu.

„Janičko, pročpak jsi nedala panu Kratochvílovi příbor?“

„Ale maminko, vždyť jsi včera večer povídala, že pan Kratochvíl jí jako vlk, a vlci přece příbor nepotřebují.“

NEDOROZUMĚNÍ.

„Maminko, až budu veliká, vezmu si za muže Jirku Skoumalovic.“

„Ale, děvečko, ke svatbě je zapotřebí dvou.“

„No tak si vezmu ještě Jindru Koukalovic.“

Melantrich Kreslil Čičovský (2)

JAK ON TO VIDÍ —

„Ale, ale, Karlíčku, copak je to za chování, takhle otvírat ústa? Nevíš proč si dávám ruku před ústa, když zívám?!“

„Aby ti nevypadly zuby, tetičko!“

ŽENSKÉ SLZY

Jsou prý nemoderní. Dnešní žena prý nepotřebuje bojovat a vyhrávat touto zastaralou zbraní svých uslzených předchůdkyň. Snad nebojuje, ale nevzdala se jich dosud. Ani za zbraň je nepovažuje, ani za potřebu, ale občas — co je to platné . . .

Dívčí sentimentálnost vyšla z módy (doufejme, že je to pravda), přestaly vzdechy, minula doba tajemných zpovědí a pomačkaných, slzami zavlažených polštářů. Dnešní dívka prý se hanbí za slzy, které by se nehodily dost dobře k jejímu sebevědomí.

Ale ženské slzy nevymizely se světa. Přes tu jejich hlásanou nemodernost a přes ženské dychtění po novotách a odpor k zastaralostem, ženských slz vytekou ještě potoky.

Co potkáme ob den takových bolestínků s mučednickým výrazem kolem úst a s očima nevýslovně smutnýma. Jen to zkuste a ukažte se trochu soucitnými a hned vám vylejí celé své smutné srdce.

Ale jste-li jen trochu dobrý psycholog, nikdy to neuděláte, protože si zaručeně zkazíte celý dojem o těchto trpících ubožácích. Podivíte se, jak mnohdy pouhá maličkost jim stačí za podklad k veliké bolesti a utrpení. A ony opravdu trpí. Ale ovšem, vy se díváte na ně očima pozorovatele, člověka nepřímo zúčastněného.

U mnohých žen vyskytuje se tento pathologický zjev, který mívá své příčiny. Ba i u žen zdravých a normálních bývá občasně pozorován sklon k melancholii, ale tento, jakož i sklon k jakémusi samovolnému trpitelství má také své zvláštní podklady. Nikdy však u takových žen netrvá dlouho a taková chvilka rozladění, omrzelosti a smutku nezanechá žádných následků a ony, které jsou si vědomy těchto chorobných úchylek, alespoň částečně hledí se jich uvarovati, k čemuž jim napomáhá vlastní vůle, odpírající a přemáhající jich.

Ženy trpitelky možno rozděliti na tři druhy. První, které se jimi cítí, druhé, které jimi chtějí být a třetí, které jimi opravdu jsou.

První jsou hypochondři, falešně trpící pro každou maličkost, znesnadňující život sobě i těm, se kterými jsou nuceni žíti. Myslí bůh ví, jak je jim ubližováno a nedovedou mysliti na nic jiného, než na vlastní neštěstí a trápení, které ve skutečnosti není ničím a mohlo by se obratem ruky zvrhnouti ve štěstí, kdyby nebylo té nešťastné utkvělé myšlenky o tom utrpení.

Druhý druh je jakési duševní flagelantství, vyhledávající stále a stále příčiny k sebetrýznění. Utrpení je jim potřebou a nadbíhají mu kde mohou. Nejde jim však o to ztráviti a spotřebovati je pro sebe, nejde jim o vnitřní pročištění a získání duševních hodnot, jaké utrpení přináší, ale jde jim jen o to, aby byly litovány, aby pro sebe vzbudily soucit. Chce se jim býti nešťastnými, aby se mohly odívati v glorioli mučednické svatozáře, ve které se jim zalíbilo, aby se všichni podivovali a klaněli jejich lacinému hrdinství. Z každé pranepatrné příčiny učiní dalekosáhlou věc a zveličují ji do nemožnosti, jen aby byl vzbuzen dojem, který by zdánlivě potvrzoval jejich strašlivé neštěstí. Neštítí se vyvléci na veřejnost i nejchoulostivější a nejnechutnější věc, jsou-li přesvědčeny, že jim pomůže k soucitu u těch, jimž ji budou vypravovat. Odvažují se toho mnohdy i za cenu svého vlastního klidu a obětují k tomu účelu někdy i své manželství. Být ubohou a odkopnutou ženou, to je koruna všeho. Trpět, za každou cenu trpět. Jak, a za co, to je jim lhostejno. Chce se jim soucitu, snad proto, že si samy neuvědomují, jak se snižují, a že místo soucitu se jim leckdy dostane pohrdavého úsměšku nebo dokonce výsměchu. Zapomínají, že nestranný pozorovatel bývá bystřejší v úsudku o věci a že si dovede učiniti své poznatky o tom daleko správnější a nepřehnané, než jak to činí jejich fantastická zvyklost.

Možno ovšem tyto příznaky počítati k chorobným zjevům a bývá nejlépe v těchto případech poraditi se s lékařem, neboť v mnohých případech jde o zanedbání či jen o poznenáhlou zvyklost stavu u žen obvyklého.

Ženy, které skutečně trpí, nedovedou se před veřejností objeviti s výrazem, který skutečně charakterisuje utrpení, nevidíte jejich slz, nestaví na odiv své skutečné hrdinství, jímž je překonávají, ba, mohli byste na jejich obličeji nalézti to, co byste nejméně očekávali — úsměv.

Mohli byste také říci, že je falešný. Snad, ale rozhodně lepší, důstojnější a hrdinštější než výraz falešného mučednictví a daleko příjemnější než společnost bolestína, žalujícího na své věčné utrpení, o němž víme, jakého druhu je.

Doufejme, že ta naše mladá, ženská generace bude i nadále odolnou, že humoristicko-kalendářové, manželské plačtivé scény pomocí jichž se ženy domáhaly nových šatů, klobouků a pod. patří nenávratně minulosti a že vyhynou také falešné mučednice. Opravdu nebude ženských slz? Budou, jistě budou, ale nebude se jimi tak zbytečně plýtvat a chodit na veřejnost.

M. K.

Kdo se nedošetří, ten se nedodělá

Přísloví „kdo se nedošetří, ten se nedodělá“ platí hlavně o práci v domácnosti.

A tak když jsme si celý byt uklidily, musíme si umět také pořádek udržet, neboť chceme míti byt čistý stále a ne jenom v pátek nebo v sobotu, kdy děláme větší úklid.

Hlavním předpokladem pro snadné udržení pořádku je *nikdy si zbytečně nenadělat smetí!*

Proto nedovolíme dětem ani muži, aby nám chodili po bytě v zablácených botách. Zvykneme je, aby se zouvali hned v předsíni (děti po případě i za dveřmi) a to i tenkrát, není-li venku bláto. Stačí, když by nám nanesli ťapky od prachu na vyleštěnou podlahu v kuchyni nebo na koberce. Také jim nedovolíme, aby si ořezávali tužku uprostřed pokoje — k tomu účelu je koš na papír anebo truhlík s uhlím — a muže naučíme, aby popel z cigaret nebo doutníků sypal pouze do popelníčků. Máte-li muže kuřáka, dejte do každé místnosti raději 2 popelníčky a postavte je tak, aby je měl váš muž na očích.

Ale aby celá rodina nežehrala na to týrání, musí hlavně sama hospodyňka předcházet dobrým příkladem.

A tak, stane-li se nám, že při vaření roztrousíme mouku nebo cukr a pod., máme to hned zaméstí, abychom neroznesly smetí po celé kuchyni anebo celém bytě.

Máte-li v bytě bílé, nenatřené práhy, zvykněte si na ně nešlapati a naučte tomu celou rodinu. Práh přede dveřmi není proto, aby se na něj vždy ostentativně šláplo, ale je tam k tomu, aby pod dveře nečišelo. Ostatně: čisté, bílé práhy byt zdobí a dělají jej veselejším. Práhy z měkkého dřeva drhneme na mokro jako obyčejnou dřevěnou podlahu, ale práhy z parketového dřeva čistíme jednou týdně anebo za 14 dní jako parkety a také je natíráme pastou. Drátkujeme-li je až po 14 dnech, přetřeme je po týdnu pouze hadříkem omočeným v terpentýnu nebo benzinu, a tímto způsobem odstraníme špínu.

Když ráno otvíráme okna, máme míti po ruce prachovku nebo jiný barevný hadřík a saze, které se nám usadily mezi okny hned stíráme, aby nám nenapadaly na čistou parketovou podlahu. Nejlépe je, vytíráme-li mezi okny denně vlhkým, namydleným hadříkem.

Když vybíráme popel z kamen — hlavně v pokoji — prostřeme si kolem kamen staré noviny. Do každých kamen si pořídíme popelník. Bude to sice stát pár korun, ale co ošklivé práce a hlavně prachu si tímto vydáním ušetříme!

Noviny dáváme také pod rohožku k hlavním dveřím a každý den je vyměňujeme nebo z nich smetí jednoduše sesypeme do popelníku.

Obuv čistíme také nad rozprostřenými novinami. Brambory, jablka, zeleninu a pod. loupáme také nad novinami, slupky do nich zabalíme a pak je jednoduše spálíme.

Spálit můžeme všechno, ale musíme to vhodit do kamen pouze na rozžhavené uhlí, aby se vše rychle spálilo.

Na pomůckách k usnadnění úklidu nebudeme šetřit. Vyplatí se nám, když si koupíme třeba moli-mop, kartáč na leštění parket a linolea, rukavice na leštění bot a stírání prachu a jiné praktické věci. I poměrně velký peníz, který vynaložíme na zakoupení pračky, elektrického vyssavače prachu nebo jen patentního smetáku se sám zaplatí, děláme-li si všechno sami.

I na domácí práci je nutno myslit a hledat nové možnosti k usnadnění domácích prací.

Tak na příklad dřez na nádobí — předpokládám ovšem, že nemáte dřevěný — postavíme na teplou ještě plotnu a nádobí myjeme na plotně; dřez na oplachování postavíme vedle nebo na židli či lavičku u kamen. Myjeme-li nádobí na teplé plotně, nestydne nám voda. K mytí nádobí budeme používat drátěných žínek a ne kulatých drátěnek, protože mytím s drátěnkou ruce příliš trpí. Drátěná žínka myje stejně dobře — ba lépe — a o co je dražší, o to déle vydrží.

Marie Kaislerová.

Silný a vytrvalý podzimní vítr se už opřel do kopců. A jak by nelákalo romantickou dětskou duši vysoké, čisté podzimní nebe? Jak je možno potlačit touhu vypustit do výšky draka, vysoko, vysoko, až kamsi k těm lehkým obláčkům. Ale ne jen obyčejného draka. Papírový drak s rákosovým čelem a rozšklebenými ústy, s vykulenýma očima podivuhodných psů z pohádek a s barevným ocasem už patří minulosti; dnes si chlapci sami vymýšlejí a sestrojují nejsmělejší a nejroztodivnější modely miniaturních letounů. Nejdřív se ovšem musí nový model vyzkoušet, zda je opravdu účelně a bezvadně sestrojen se všemi předpisy moderní techniky, aby mohl být vzorem pro vlastnoruční výrobu všem chlapcům v kraji. Někdy se pokus podaří, ale zapeklité tajemství výroby se nedovolí hned odkoukat, nový drak musí přece několik dní kralovat! Jindy bývají zas konce přesmutné, když nepodařené ztělesnění dětského výmyslu se od země nezvedne a nezvedne. Obyčejně pak skončí tragicky a potupně, buď kdesi v oranici nebo na stromě, v cárech, pošpiněn a roztrhán. To pak pobídne k novému tvoření, k novému vymýšlení složité a důmyslné konstrukce. Jenom ať dlouho trvá krásný podzim se všemi svými tajemnými dobrodružstvími pro naše kluky.

Foto dr. Novák.

CVIČENÍ PSI.

„Karlíku, pročpak říká tvůj tatínek všem třem psů ‚Kazan‘?“

„No, proto, aby přiběhl aspoň jeden, když tatínek zavolá.“

V PRVNÍ TŘÍDĚ.

Učitel: „Jmenuj mi dny v týdnu, Jiříku.“

„Předevčírem, včera, dnes, zítra, pozítří, popozítří . . .“

UKRADL NAROZENINY.

„A kdy ses narodil, Kačírku?“ ptá se pan učitel.

„Desátého dubna tisíc devět set třicet čtyři.“

Nato se dá Jeník v první lavici do usedavého pláče.

„Proč pláčeš?“

„Protože to není pravda. Desátého dubna jsem se narodil já!“

ŽALOBNÍČEK.

„Počkej, já to povím, žes udeřil Mařenku panenkou do hlavy.“

„Nic nebudeš povídat, ta panenka je nerozbitná.“

NÁVRAT K VLNĚNÝM ŠATŮM

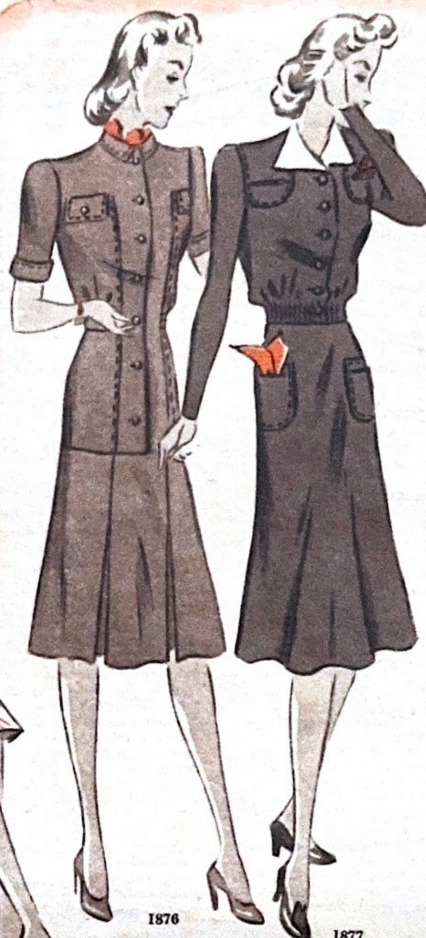
Č. 1875. Kostkované šaty, kombinované s jednobarevnou látkou, z níž je sedlo a široký díl v pase. Sukně šikmo střížená, zvonová. Spotřeba: 2·5 m látky, 130 cm široké a 30 cm látky na kombinování. Střih vel. 0 a I. je za K 7·—.

•

Č. 1876. Dvoudílné šaty z hladké vlněné látky, vpředu zapínané. Na přednici vsazené boční díly končí nahoře kapsami s přehnutými klopami. Spotřeba: 3 m látky, 140 cm šir. Střih vel. I. a II. je za K 7·—.

Melantrich, Praha
Kresby atelier Melantrich

1875

1876 1877

1878

1879 1880 1881

Č. 1877. Jednoduché šaty zdobené bílým pikovým límečkem a kapsami. Spotřeba: 2·5 m látky, 140 cm šir. Střih vel. I. a II. je za K 7·—.

•

Č. 1878. Šaty z vlněné látky, které se vpředu zapínají patentním uzávěrem. Zdobí je čtyři kapsy, skryté úzkými trojúhelníkovými klopičkami. Spotřeba: 3 m látky, 130 cm šir. Střih vel. I. a II. je za K 7·—.

•

Č. 1879. Šaty zdobené odlišným sedlem a kapsami, které mohou být místo z látky upleteny z vlny. Spotřeba: 2·5 m látky, 140 cm šir. a 30 cm látky na kombinování. Střih vel. 0 a I. je za K 7·—.

•

Č. 1880. Tyto šaty, vhodné k přešití, mají rukávy, sedlo a pruh na předním díle z kostičkované látky. Spotřeba: 2·25 m látky, 140 cm šir. a 0·5 m látky na komb. Střih vel. I. a II. je za K 7·—.

•

Č. 1881. Elegantní šaty z vlněné látky mají límec, manžety a pás pleteny ze zbytků vlny. Krásně je zdobí skládané kapsy na živůtku a sukni. Spotřeba: 3 m látky, 130 cm šir. Střih vel. I., II. a III. je za K 7·—.

